

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXII. Št. 168 (9473)

TRST, nedelja, 18. julija 1976

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknimi, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Gocvi pri Gorenji Trebuši. Od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji. Do 8. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

Izjava

Slovenske kulturno gospodarske zveze

Izvršni odbor Slovenske kulturno - gospodarske zveze je sprejel naslednjo izjavo:

«Sedma mandatna doba parlamenta italijanske republike se je tudi uradno začela z izvolitvijo predsedstev senata in poslanske zbornice in z začetkom posvetovanj za sestavo nove vlade. V tem času se torej začnejo postavljati na dnevni red vprašanja, ki jih prejšnji parlament in vlada nista rešila. Novi parlament je po ključih, da se loti razreševanja cele vrste družbeno-gospodarskih in političnih vprašanj, ki so privedli Italijo v nezavirljiv krizni položaj. Sodeč po volilnih rezultatih je moč pričakovati, da se bodo našle sile in sredstva za odpravo najbolj kričečih neravnovesij.

V tem okviru je vprašanje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji eden izmed nerešenih vprašanj, kar povzroča nepopravljivo narodno škodo Slovincem v Italiji in razvoju demokracije v državi.

Slovinci v Italiji zahtevajo, da novoizvoljeni parlament in nova, snujoča se vlada, ki ne bo mogla upraviteljati države brez prispevka naprednih sil, postavita na dnevni red vprašanje ureditve položaja slovenske narodnostne skupnosti na podlagi ustavnih določil in mednarodne obveznosti, ki izhajajo iz osimskega sporazuma z dne 10. novembra 1975.

V tem smislu opozarja Slovenska kulturno - gospodarska zveza, da bo naloga nove vlade in parlamenta pripraviti vse potrebno za čimprejšnjo fufifikacijo osimskega sporazuma, pri čemer bo moral zakon o ratifikaciji vsebovati konkretne določbe o izvajanju obveznosti za zakonsko ureditve položaja slovenske narodnostne skupnosti v smislu uvoda in 8. člena podpisane pogodbe med Italijo in Jugoslavijo. To obvezo mora vključiti nova vlada v svoj program.

Po drugi strani morata vlada in parlament pritegniti k oblikovanju zakonskih in drugih obveznosti tudi Slovence in njihove organizacije, ker bo le tako zagotovljeno temeljni demokratični pravici o sodelovanju državljani in družbenih skupnosti pri urejanju položaja, ki jih zadeva. Prav tako se Slovenska kulturno - gospodarska zveza zavezuje, da bo uresničevanje obveznosti iz osimskega sporazuma na podlagi ustavnih določil sad skupnega in enotnega hotenja Slovencev ter ustavnih političnih sil v smislu globalne zaščite, ki naj uredi in omogoči tudi na deželni ter krajevni ravni odpravo dotedanje vrzeli in diskriminacij na škodo slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Slovenska kulturno - gospodarska zveza je prepričana, da je sedma mandatna doba italijanskega parlamenta odločilna za ureditev slovenskih vprašanj. V tem smislu je treba stremeti za tem, da se strnejo v konstruktiven nastop za skupne zahteve vse slovenske sile v Italiji ter vse demokratične in ustavne sile italijanske narodnosti, ki morajo tudi v tem primeru odigrati odločilno vlogo v novih najvišjih zakonodajnih organih države.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza

ANDREOTTI ZAKLJUČIL PRVI KROG SREČANJ S STRANKAMI

Vzporedna posvetovanja levičarskih strank Jutri se hosta sestala Craxi in Berlinguer

Poverjeni predsednik vlade bo jutri sprejel odposlanstvo sindikalne federacije

RIM, 17. — Po srečanju s predsednikom skupine senatorjev «nove levice» Ferruccio Parriem in predstavnikom južnotalijanske ljudske stranke Bruggierjem, se je prvi krog Andreottijevih posvetovanj zaključil. Ni lahko strniti v nekaj stavkov obračun tega prvega tedna srečanj in pogajanj. Andreotti, kakor tudi njegovi sodelavci, kaže veliko previdnost pri dajanju izjav. «Gledam na svoje delo zelo vedro, kajti prepričan sem, da je več stičnih točk od onih, kjer se razhajajo», je izjavil poverjeni predsednik vlade, ki je naklonjen k optimizmu. «Te dni posvečam iskranju čimvečjega števila najmanjših skupnih imenovalcev», je še dodal.

Ko je zaključil prvi krog svojih posvetovanj se je Andreotti zaprl v svoj urad, kjer mora zbrati zapiske in dokumente, ki so mu jih izročili predstavniki raznih strank, jih preučiti in poiskati sprejemljive sinteze, ki naj bi šla v vladni program.

Manj rožnato gledajo na vso zadevo socialisti in komunisti. «Negleda na skrotočeno obliko izražanja zanima KD predvsem eno: da ostanjejo komunisti v o-poziciji», pravijo pri KPI.

KD ima torej le dve možnosti: ali naredi ona sama prvi korak komunistom nasproti, ali pa ga morajo narediti socialisti v smeri KD. Sicer bo stanje nerazrešljivo. Andreotti se tega zaveda zelo dobro, saj se zato čimveč opira na Zaccagninjevo poročilo, kateremu daje «elastično» interpretacijo. Andreotti pa je tudi

skušal na vse načine vplesti socialiste v sestavo svoje vlade. Ko so mu rekli «p-ri ene» ni odnehal. Ponudil jim je možnost sestave take vlade, v kateri bi bilo nekaj «ministrov-strokovnjakov» iz socialističnih vrst, nekaj republikancev tudi. V socialistični stranki PSI misli na drugačno rešitev (morda vlado KD-PSI), ki naj do novembra pripravi teren za vslop socialistov v vlado.

Andreotti svojim sogovornikom ni veliko pripovedoval o formulah, pač pa jim je zagotavljal, da mora biti vlada «drugačna», gibljivejša. Zato ramerava skriti na najmanjšo možno število ministrstev in podtajništva, združiti gospodarska in finančna ministrstva, ukiniti resorje, ki so prešli v pristojnost deželnih uprav. Njegov program pa naj bi bil kar se da kratkočen in srednjeročen, osnovan na podrobnih in sektorskih zakonih, ki naj bi jih bilo mogoče takoj uresničiti.

Gre za vrsto ukrepov, ki jih skupaj z gospodarskim programom namerava Andreotti predložiti v drugem krogu srečanj strankam. V ponedeljek se bo poverjeni predsednik srečal s predstavniki sindikalne federacije CGIL - CISL - UIL, v torek pa bo poročal demokratskemu vodstvu o dosedanjih rezultatih posvetovanj. Toda v ponedeljek bo v političnem ospredju drugo, doslej nepredvideno srečanje med Craxijem in Berlinguerjem. Craxi je namreč začel vrsto posvetovanj na lastno pest. Povabiti namerava na ta vzporedna posvetovanja poleg komunistov tudi druge laične stranke. Na ta način skuša Craxi ovrednotiti tezo socialistične stranke, doseči poenotenje ali vsaj zblizevanje stališč vseh strank, ki se bodo pogajale s KD in poudariti, s tem da je sam sprožil pobudo, avtonomijo socialistične stranke, ki naj bo «protagonist» dogajanja.

Nobenega dvoma ni, da bosta Craxi in Berlinguer imela marsikaj si povedati, saj se prvič srečata po Craxijevi izvolitvi za tajnika PSI. Sindikati so medtem že objavili s svojim dokumentom svoja stališča, ki jih bodo posredovali Andreottiju. Predvsem odklanjajo vsako «prehodno vlado», ki bi bila prešibka, da bi lahko premostila sedanje gospodarske in družbene težave. Sindikati trdijo, da pozivajo «vse demokratične sile, brez diskriminacij, naj uprejo vse svoje napore, na način, ki ga bodo same samostojno odločile, da se premosti sedanja kriza». Cilj teh naporov naj bo «vlada, ki naj ima široko zasnovan program, ljudsko podpo-

VČERAJ V MONTREALU

Odprtje 21. olimpijskih iger ob okrnjeni udeležbi držav

Dvajset afriških držav je odpovedalo svoje sodelovanje

MONTREAL, 17. — V Montrealu so danes odprli letošnje 21. olimpijske igre. Koreografija je bila blesteča, vzdušje slovesno in uradni govori svečani. Kljub temu pa le ni bilo vse tako, kot bi moralo biti.

Čeprav je prvotno kazalo, da so se zapleti okrog te velike sportske manifestacije z izločitvijo Taiwana končali in so tudi skoraj vse afriške države napovedale svoj nastop na igrah, pa je končno le prišla vest, ki so se jo mnogi bali: afriški svet za šport je pozval svoje članice, naj ne nastopajo na igrah, ker na njih sodeluje Nova Zelandija, ki vzdržuje športne stike z rasistično Južno Afriko. Dvajset afriških držav se je odzvalo temu pozivu in v svečanem mimohodu njihovih reprezentanc danes ni bilo.

Če pomislimo, da je bilo v Rimu 84 držav, v Tokiu 94, v Ciudad Mexicu 122, zdaj pa jih je v Montrealu ostalo le 90, potem ni nobene dvoma, da predstavlja omik dvajsete afriških držav hud udarec ne le igram kot takim, ampak tudi olimpijskemu gibanju sploh.

Igre se bodo kljub odstopu teh držav, seveda nadaljevale, vendar pa bo pomenila odsotnost afriških držav precejšen udarec kakovosti v nekaterih panogah, zlasti v atletiki.

Podrobnejše vesti o otvoritvi in drugih olimpijskih dogodkih priobčujemo na naši olimpijski strani.

V LIBANONU

Srditi spopadi za oblegani Tal El Zataar

BEJRUT, 17. — Na libanonskem prizorišču ni ničesar bistveno novega. Palestinci in naprednjaki se še naprej bojujejo z desničarskimi enotami na vseh frontah, predvsem pa v Bejrutu. Desničarji so obnovili več mesece dni trajajočo ofenzivo na palestinsko tabarišče Tal El Zataar. Bejrutska radijska postaja, ki jo nadzorujejo progresisti je dopolnilno sporočila, da se siloviti boji nadaljujejo tudi v okolici Tripolisa, ki ga desničarji oblegajo z južne in vzhodne strani, medtem ko s severa na mesto pritiskajo sirske oklopne enote.

Medtem pa agencije poročajo, da danes še ni nobenih znamenj o tem da bi utegnili Sirci in Palestinci skleniti premirje. Zvedelo se je tudi da bo libijski premier Džalud, ki je pred več kot mesecem dni prevzel nevalžežnjo vlogo posredovalca v libanonski krizi, ki naj bi dosel spravilo s Sirci in Palestinci, kmalu spet odptoval iz Bejruta v Damask. V dobro obveščenih krogih pravijo, da bo Džalud sirskega predsednika Asada posredoval palestinske pogoje za dosego sprave. Znano je, da zahtevajo vsaj delen umskih irskih čet iz Libanona, ustavitve zapore nekaterih naprednjaških palestinskih območij ter prihod arabskih mirovnih sil v vse kraje, kjer zdaj potekajo srđiti spopadi.

Visoki funkcionar palestinske osvobodilne organizacije je medtem dopisniku Tanjuga v Bejrutu izjavil, da je skupini palestinskih borcev uspelo prodreti do tabarišča Tal El Zataar, kamor so prinesli najnujnejša zdravila in s svojim prihodom še okrepili moralno pogumnih borcev. Bejrut zlasti zahodni del, je zatemnjen, prebivalci že več kot mesec dni nimajo vode, elektrike, na tudi življenjske primanjkuje. Obe nasprotni strani sta menda ponosni poskušali prodreti v nasprotni del mesta, a kaže da nobena izmed njiju ni uspela.

Odmevi na dogovor o skupni informacijski politiki nevvrščenih

BEOGRAD, 17. — Veliki svetovni časniki, tiskovne agencije in radijske postaje proučujejo oane ocene in reakcije na pravkar končano srečanje ministrov za obveščanje in direktorjev tiskovnih agencij nevvrščenih držav, ki je bilo od 8. do 13. julija v New Delhiju. Danasnja moskovska «Pravda» poudarja da so udeleženci srečanja v New Delhiju izrazili pripravljenost za razširitev sodelovanja na vseh področjih obveščanja. Časnik pripisuje še posebno velik pomen govoru predsednice indijske vlade Indire Gandi in navaja njene besede o vlogi gibanja «nevvrščenih» v boju za mir in popuščanje napetosti v svetu. Francoski časnik «Le Monde» pa je danes posvetil uvodnik srečanju v New Delhiju. Komentar poudarja, da vse svetovne novice izbirajo in razpisujejo v glavnem zahodne države v okviru svojega svojiskega sistema vrednotenja, kar je posebna oblika kolonizacije, zato je logično, da se začne na tem področju dekolonizacija.

Mario Soares skuša sestaviti vlado samih socialistov

LIZBONA, 17. — Mario Soares je zahteval 10 dni časa da bi svoj enobarnov socialistično vlado in njen program predstavil parlamentu. Dejal je, da se bo medtem pogovarjal s predstavniki glavnih političnih strank, sindikati in drugimi družbenimi silami. Tri glavne politične stranke zastopane v parlamentu se naprej izražajo pesimizem glede Soaresovih prizadevanj. Komunisti, ljudski demokrati in konservativci se naprej govorijo o tem, da nasprotujejo ustanovitvi manjšinske socialistične vlade, vendar v Lizboni kljub temu menijo, da bo leta uspela v parlamentu, čeprav je vprašanje koliko časa ji bo uspelo ostati na oblasti. Menijo da bo stabilnost Soaresove vlade v mnogikrat odvisna od odnosov s sindikati in od razmer v sami socialistični stranki. Če ne bo sprejela «intersindikalca kot edinega ali vsaj poglavitnega partnerja utegne biti Soaresova vlada pod pritiskom. Glede razmer v socialistični stranki pa je Soares včeraj, ko je dobil mandat od predsednik Eneasa pomnil, da v njegovi stranki ni nobenih nesoglasij.

RAZGOVOR ZA RIMSKI TEDNIK

Bettino Craxi poudarja nujnost avtonomije PSI

Ostre, čeprav posredne, kritike De Martino

RIM, 17. — Italijansko javnost povsem upravičeno zanima, ali se je kaj spremenilo v socialistični stranki po izvolitvi Bettina Craxija na mesto tajnika stranke, ki ga je zapustil De Martino.

Craxi je nekaj svojih misli opisal, skupaj z Mancinijem, za rimski tednik «Tempo». Začel je s stavkom, ki izven kot izrecna kritika načina dela njegovega predhodnika: «Na s-čaj moramo odpreti okna naše stranke, kajti preostali moramo osamljenost, kamor smo se zatekli zadnje čase.»

Naučiti se moramo «doživljati politične dogodke», je dejal Craxi, brez «pretiravanja posameznih vrhov (spet leti nekaj na De Martino, čeprav je tudi Craxi bil med zagovorniki zadnjih vladnih kriz in zahteve po predčnih volitvah, na katerih je PSI žel veliko razočaranje).

Craxi je dodal, da je bil zadani smrtni udarec «režimu struj, ki so v določnem trenutku namoščale strukture stranke».

Zato je kot cilj svojega tajništva navedel vračanje h kolektivnemu sistemu vodenja stranke, takoj pa je poudaril, da je osnovna linija PSI, tista, ki jo je začrtal nedavni kongres. «Mi se strinjamo s to linijo in smo to jasno povedali v dokumentu CK PSI. Ne strinjamo se z načinom, kako so jo uresničevali.»

Na vprašanje o odnosih do komunistov je Craxi omenil prispevke iz pravljice: «Ravnali smo se kot tisti, ki je mačko prosil, naj popazi na pečenko. Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi: mačka je pečenko požrla in sedaj je sita. Nam je avtonomija stranke potrebna kot kisik. Konstanta naše politike je iskanje sporazuma s komunisti, vendar to ne sme poplavit naše linije in naše politične prisotnosti, niti sprejemanja komunističnih stališč. Mi odklanjamo vsak poskus vsiljevanja vodilne vloge KPI nad italijansko levo», je poudaril novi tajnik socialistične stranke.

V isti reviji se je oglašil tudi Giacomo Mancini, ki ga mnogi ocenjujejo kot «močno osebnost» sedanje PSI. Govoril je o obnovi stranke, ki naj gre močnejša na pogajanja za vlado.

Mandat za sestavo nove vlade Giulio Andreotti se bo jutri srečal s predstavniki sindikalne federacije CGIL - CISL - UIL. S tem bo dejansko zaključil prvi krog posvetovanj. Sedaj mora preučiti dokumentirane zahteve svojih sogovornikov in jih sintetizirati v podroben vladni program. Sledil bo nato drugi krog posvetovanj. Medtem pa je socialistični tajnik Craxi dal pobudo za «vzporedna posvetovanja» na levič KD. Jutri se bo srečal s tajnikom KPI Berlinguerjem, nato pa s tajniki ostalih manjših laičnih strank.

Pooblaščen predsednik Andreotti se je odločil, da v okviru posvetovanj za sestavo nove vlade in vladnega programa sliši predstavnike vseh političnih in socialnih sil. V tem okviru bo ju-

Južnoafriški letalski vdr v zahodno Zambijo

LUSAKA, 17. — Ob napadu letalskih sil rasistične Južne Afrike, ki so bombardirale naselja v zambijski zahodni pokrajini nedaleč od meje z Namibijo, je, kot poroča UPI, pomočnik generalnega sekretarja OZN Sean Mc Bride dejal, da je sedanji položaj v odnosih med državama zelo resen. Južno Afriko je obsodil za popolnoma napačno oceno položaja in dodal, da utegnejo napade na zambijsko ozemlje v dosedanjih razmerah razumeti kot agresijo Južne Afrike na to državo. Mc Bride je izjavil, da utegne varnostni svet resno proučiti ta primer, če bi katera država to zahtevala. Zambijski predsednik Kanunda je namreč dejal, da je potrebn na seja varnostnega sveta združenih narodov zaradi zločina napada, v katerem je bilo ubitih 22 ljudi, 49 pa ranjenih.

Grob pritisk zahodnih velesil na notranjo ureditev v Italiji

Schmidt je izjavil, da Zahodna Nemčija, ZDA, Francija in Velika Britanija ne bodo dale posojil Italiji, če bodo prišli komunisti v vladno območje

WASHINGTON, 17. — Zahodnonemški kancler Schmidt je že nekaj dni na obisku v ZDA, danes pa je prišel v Montreal, kjer se je udeležil svečanega odprtja olimpiade. V Washingtonu je imel Schmidt daljše pogovore s Fordom in Kissingerjem. V preteklih dneh so poročali, da se je zahodnonemški kancler pogovarjal z ameriškim državniki predvsem o svetovnem gospodarstvu v zvezi z nedavno konferenco industrializiranih držav v Portoriku, o odnosih med ZDA in gospodarsko skupnostjo in o načrtu za medna-

rodni dogovor za boj proti terorizmu.

Zanimivo pa je, da je Schmidt pred odhodom iz Washingtona v Kanado imel tiskovno konferenco, na kateri je izjavil: «Zahodna Nemčija, ZDA, Francija in Velika Britanija ne nameravajo prišpevati k posojilom za rešitev Italije, v primeru da bi prišli komunisti v vladno območje». Pri tem je zahodnonemški kancler dodal, da ta sporazum med štirimi velesilami predstavlja politični pogoj za mednarodno posojilo katere koli narave.

Schmidtove izjave o odnosu štirih zahodnih velesil do Italije, če bi komunisti prišli v vladno območje, odkrivajo nekaj, kar so za časa konference in takoj po konferenci v Portoriku zamolčali. Očitno je, da so se zahodne industrijske velesile na karibskem otoku razgovarjale predvsem o italijanskem položaju po volitvah 18. in 21. junija. Čeprav nekateri zahodni komentatorji pravijo, da se tega vprašanja štiri zahodne velesile niso dotaknile ob navzočnosti tedanjega predsednika vlade Mora, vendar ni mogoče verjeti tej razlagi, če pomislimo, da je bil prav Mor ob povratku iz Portorika zelo previden v izjavah glede morebitnih posojil, ki naj bi jih Italija potrebovala in dobila v bližnji prihodnosti, da se izvele iz hude gospodarske krize. Po drugi strani pa so o t. št. št. priložnosti vsi zahodni časniki govorili o pripravljenosti evropskih zahodnih velesil, da pomagajo Italiji iz sedanjih gospodarskih težav in da ima Italija na Zahodu vedno odprta vrata, tudi za denarno pomoč.

Ni naključje torej, da je Schmidt dal gornjo izjavo prav sedaj, ko se pripravljata nova vlada in potem, ko so se stranke ustavnega loka dogovorile, da po 30 letih izvolijo za predsednika poslanske zbornice komunisti Ingraa. Izjave zahodnonemškega kanclerja pomenijo tudi grobo vmešavanje v italijanske notranje zadeve.

DANES

tri sprejel Lamo, Stortija in Vannija, ki mu bodo v imenu sindikalne federacije obrazložili stališče in zahteve sindikatov v zvezi z reševanjem gospodarske in socialne krize. Sindikati zahtevajo spremembo dosedanje gospodarske politike in takšen vladni program, ki bo v stanju, da takoj omogoči večje naložbe in večjo zaposlitev. Pripravljeni so dati svoj prispevek za uresničitev tega načrta, odklanjajo pa takšen program, ki bi ponovno zahteval, naj se samo delavci žrtvujejo.

Zahodnonemški kancler Schmidt

ro» in, kar je še najvažnejše, naj ene odkloni prispevka kogarkoli.

CANDIDA CURZI

RIM, 17. — Sindikalna federacija poljskih delavcev je sklenila, da bodo vsi poljski delavci v Italiji ponovno stavkali dva dni, in sicer 28. in 29. julija. Delavci pritiskajo na organizacijo veleposrednikov, ki neče pristati na njihove zahteve za obnovitev delovne pogodbe. Prihodnje stavke poljskih delavcev se bodo udeležili tudi industrijski delavci.

BUENOS AIRES, 17. — Tukaj so sporočili, da je velika zimska suša v Argentini (v Južni Ameriki) imajo sedaj zimo) pridelala že veliko škodo. Največjo škodo so v sedmih argentinjskih kmetijskih pokrajinah utrpeli žitni posevki in reja živine.

V OKVIRU POGOVOROV ZA SESTAVO PROGRAMA VLADE

Andreotti se bo jutri pogovarjal z voditelji sindikalne federacije

Izjave tajnika CGIL Bonija, kaj sindikati zahtevajo od nove vlade

RIM, 17. — Pooblaščen predsednik Andreotti, ki ima te dni pogovore s političnimi predstavniki za sestavo nove vlade, je danes izjavil, da se bo v ponedeljek, v okviru teh pogovorov, sestel s sindikalnimi organizacijami. Zato v krogih sindikalne federacije menijo, da bo srečanje Lame Stortija in Vannija z Andreottijem najvažnejši sindikalni dogodek v prihodnjem tednu. Ugotavljajo tudi, da zna biti to srečanje zelo pomembno za rešitev nekaterih velikih sindikalnih sporov, ki se nanašajo predvsem na delovno pogodbo poljskih delavcev, uslužbencev v trgovini in pilotov civilnega letalstva.

Trije sindikalni voditelji bodo pooblaščenemu predsedniku obrazložili včerajšnje sklepe izvršnega odbora sindikalne federacije, iz katerih izhaja, da so sindikati pripravljeni nekaj dni v zameno, da bo program nove vlade takšen, ki bo omogočil, ne samo večje naložbe v proizvodnjo, ampak tudi večjo zaposlitev. Sindikati že dije časa vztrajajo, da je treba prenehati z dosedanjim gospodarsko in

socijalno politiko. Sedaj pa poudarjajo, da je prišel čas, da se premosti gospodarska in politična kriza s skupnimi naporom vseh političnih in socialnih sil.

Naš rimski sodelavec Roberto Pippah je imel v zvezi z zahtevami sindikalne federacije intervju z namestnikom glavnega tajnika CGIL socialistom Bonijem, ki je izjavil, da Italija sedaj potrebuje novo vlado, ki bo sposobna sprejeti dosedanje gospodarsko politiko. Brez teh sprememb ni izhoda iz neuravnovnešenega položaja in negotovosti, ki sta osnovni značilnosti sedanjega gospodarskega, finančnega in socialnega življenja v Italiji.

«Od vlade — je nadaljeval Boni — zahtevamo, da začne s temi spremembami. V okviru teh sprememb namerava sindikat najprej začeti reševati vprašanje vloge podjetij z državno udeležbo, vprašanje znižanja cene denarja, vprašanje kreditov za kmetijstvo, ljudske gradnje, za mala in srednja podjetja in za obnovo Juga.

Na pripombo, da je Andreotti predlagal v okviru vladnega programa tudi «socialni dogovor», je Boni odgovoril: «Andreottija je treba spomniti, da se demokracija krepi, če je v stanju, da zajamci pravica in delo državljanom in v prvi vrsti mladini. Mi nismo pripravljeni na «socialni dogovor». Pripravljeni pa smo, upoštevajoč resen položaj, na «socialno pogodbo», v kateri si bomo prevzeli naše odgovornosti pod pogojem, da si bodo vlada, parlament in delodajalci prav tako prevzeli svoje odgovornosti. Zato pričakujemo stvarne odgovore in naj ne nihče misli, da se bodo samo delavci žrtvovali.

Glede vprašanja vpliva volilnih izidov 20. junija na sindikalno avtonomijo zaradi osredotočenja glasov na KPI in KD in na vprašanje, ali bo to vplivalo na spremembo odnosov med sindikati in političnimi strankami, je Boni dejal, da v nastalem položaju po 20. juniju obstaja nevarnost, da bi sindikat izgubil avtonomijo. Obstajajo poleg tega tudi sile in pogoji, da se ta nevarnost zavrne. Boni je pri tem izrazil prepričanje, da je v sindikatu in v delavcih dovolj moči, da se zajamci sindikalnim organizacijam dejanska avtonomija in enotnost.

Poleg tega je socialistični sindikalist poudaril, da je treba prenehati s temi dogovori v okviru spreminjanja političnega položaja med velikimi strankami, ki jih na politični ravni formalno odklanjajo. Menil je, da sindikati to vlogo odločno zavračajo.

Angolski premier danes v Jugoslaviji

BEOGRAD, 17. — Na povabilo predsednika zveznega izvršnega sveta Biječiča bo od 18. do 21. t. m. obiskal Jugoslavijo predsednik vlade Ljudske republike Angole 'opo Do Nascimento. Ugledni angolski voditelj se bo v Beogradu pogovarjal z gostiteljem o sodelovanju

med državama na političnem, gospodarskem in kulturnem področju.

To bo prvi obisk angolskega premiera v Jugoslaviji. V Beograd prihaja v času sklepnih priprav nevvrščenih držav na peto vrhunsko srečanje v Colombu, zato bo precejšen del pogovorov posvečen prav temu vprašanju. Angola se je namreč v času osvobodilne vojne vključila v gibanje nevvrščenih ter v prizadevanja organizacije afriške enotnosti za dokončno odpravo kolonializma na črni celin.

Reforma jugoslovanske pravosodne zakonodaje

BEOGRAD, 17. — Zvezni tajnik za pravosodje in organizacijo zvezne uprave Ivan Franko je v pogovoru z novinarji dejal, da trenutno poteka ena izmed najboljšežnjih reform jugoslovanske pravosodne zakonodaje. Posebno pri- stojnosti pri sodnih procesih imajo republike in pokrajine, kar je novost v razvoju jugoslovanske zakonodaje. Novi pravni sistem naj bi obsegal polno suverenost republik in pokrajin, zvezna zakonodaja pa bo obdržala le tiste predpise, o katerih se bodo republike in pokrajine dogovorile.

DARUJTE ZA ŽRTVE POTRESA

V okviru naše nabiralne akcije za žrtve smo prejeli:

V UREDNIŠTVU:
V spomin na pok. Lojzeta Peracevca in Marije Brančevce daruje Valerija Sosić 6.000 lir.
Praselj Stanislav (Dolina 195) 15.000 lir, Klavdij Ota (Kroglice) 10.000, Mario Zerjal (Boljune 97) 10.000, podjetje Radio Electricita Mario Sossi (Opčine) 30.000, u.arna Malalan (Opčine) 50.000 lir. V TRŽAŠKI KNJIGARNI:

Sergio Delmaso (Bazovica) 10 tisoč lir, Marija Praselj 5.000 lir. Čisti izkupiček na Cankarjevi prslavi v Bazovici darujejo PD Lipa, Bazovica, PD Primorac-Trebeč, PD Kraski dom - Repen, Koordinacijski odbor PD iz Brega in SD Zarja Bazovica 306 tisoč 35 lir.

POVZETEK

V uredništvu 121.000 lir
V Tržaški knjigarni 321.055 »

Prejšnja vsota 442.055 »

31.027.010 »

SKUPAJ 31.469.065 lir

+ 5.145 N-din.

Prispevke sprejemamo v tajništvu uredništva v Trstu. U. Montecchi 6 od 8. do 19. ure, v Tržaški knjigarni v U. sv. Frančiška 20, v Gorici U. 24. maja 1 in na tekoči račun Primorskega dnevnika št. 1840 pri Tržaški kreditni banki.

KLJUB ZAHTEVAM PO RAZČIŠČENJU IN PREVERJANJU

KD ZA OHRANITEV ENOBARVNIH UPRA V NA OBČINI IN POKRAJINI

Za čimprejšnjo ratifikacijo osimskega sporazuma - Jutri seja deželne in pokrajinskega sveta, v torek pa občinskega sveta

Jutri dopoldne se spet sestane deželni svet, zvečer bo seja pokrajinskega sveta, v torek pa seja tržaškega občinskega sveta. Po hudih pritohih prizadevanj prebivalstva zaradi potresa ter kritik s strani KPI in PSI na račun deželne uprave, po resolucijah svetovalskih skupin KPI, PSI in SSK v občinskem in pokrajinskem svetu ter po umiku zunanje podpore PLI pokrajinskemu enobarvnemu odboru je popolnoma razumljivo zanimanje javnosti za ta zasedanja izvoljenih organov, ki naj bi prispevala k razjasnitvi položaja in dala spodbudo za učinkovito reševanje zelo perečih problemov.

Vodilni predstavniki KPI in PSI poudarjajo, da ne nameravajo čaka- ti križem rok in zahtevajo, ki se preverijo izvajanje dogovorov na občini in pokrajini ter sklepa o nadaljnjem delovanju občine in pokrajine brez diskriminacij na škodo KPI.

Pokrajinsko vodstvo KD, ki je zasedalo te dni, je izdalo poročilo, v katerem pravi, da hoče spet postaviti dialog in pozitivno konvergenco z drugimi demokratičnimi silami, da pa s KPI ne more postaviti politične ocene ali zveze, pač pa pozitivno sočutje in iskanje programskih konvergenca za reševanje najvažnejših vprašanj. Glede občinske in pokrajinske uprave vodstvo KD želi naj bi prišlo do so- očitja strank ustavnega loka glede programov, zagotavljanja pa ohranitev sedanjih enobarvnih uprav.

Pokrajinski odbor KD je z večino glasov odobril poročilo tajnika Rinaldija in sklepno poročilo, ki med drugim omenja tudi osimski sporazum te rponavlja pozitivno oceno in zavrta polemike instrumentalizacije s strani nekaterih političnih krogov. Kot je poudaril Rinaldi v svojem poročilu, se KD zavzema za čimprejšnjo ratifikacijo osimskega sporazuma in njegovo celotno iz- vajanje.

● Vsestranski enotni sindikat stano- vanj upravičencev SUNIA po po- svetovanju z odborom za ljudske hiše

Včeraj sta se poročila
MIRJAM VREMEC
in
ALEKSANDER ŽIVEC
Mnogo skupne sreče jima že- li KUK

FESTIVAL KOMUNISTIČNEGA TISKA SE BLIŽA KONCU

NAVDUŠUJOČ NASTOP TPPZ V NATRANEM AVDITORIJU

Okrogla miza o problemu žensk in nastop ansambla «Canzoniere Triestino» - Danes zadnji dan festivala

Včerajšnji, predzadnji dan, pokrajinskega festivala «Unità» in «Dela» je bil posvečen internacionalizmu in bratstvu med narodi.

Ob 20.30 je bila v konferenčni dvorani okrogla miza na temo «Ženska v družini, na delu in v družbi: toda kakšna ženska? Okroglo mizo je organizirala ženska komisija KPI, sodelovale pa so senatorka Vera Squarcialupi, ki je bila izvoljena kot neodvisna na listi KPI in predstavnice ženskih gibanj PSI, PSDI, PRI in PDUP. V slovensčini je tudi spre- govorila Jelka Gerbec.

Ob 21. uri so vrteli film za otroke: «La torta in cielo» (Torta na nebu). Nastop tržaškega ansambla «Canzoniere triestino» se je pričel ob 21.30, pel pa je v smislu internacionalizma, in sicer italijanske, španske, kubanske, južnoameriške borbene in protestne pesmi.

Po njihovem nastopu je spregovoril Vittorio Vidali, ki je poudaril izredno važnost prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo, jasen dokaz tega bratstva pa je nastop TPPZ, ki bo pred pretežno italijanskim občinstvom zapel slovenske, italijanske in druge borbene pesmi. Poleg tega pa je poudaril, da se boj za svobodo še bi- je in se bo vedno bil.

Njim je v slovensčini spregovoril Miloš Budin, ki je poudaril po- men TPPZ in njegovega poslanstva. V prenatrpani dvorani je nato nastopil Tržaški partizanski pevski zbor pod vodstvom Oskarja Kjudra, ki je predstavil izredno priljubljeno «Partizansko balado».

Program današnjega zadnjega dne festivala komunističnega tiska je izredno pester. Zjutraj bo ob 10. uri mednarodni hrupotni šahovski turnir v organizaciji ARCI. Med nagradami je tudi pokal našega dnevnika. V popoldnevih urah bo ob 18. uri nastop mladinske godbe od Koršev, ob 19.30 bo tombola, nakar bo ob 20.30 zaključna svečasta izredna upr- škega festivala. Govoril bo član državnega vodstva Adalberto Minucci, poleg njega pa še tajnik tržaške federacije KPI Giorgio Rossetti in devinško-nabrežinski župan Albin Škerk.

Za zaključek bo ob 21.30 koncert violinista Crotmora šiškovca, ki bo nastopil ob spremljavi sestre Mojce na klavirju.

IACP obešča vse udeležence natečaja za dodelitev stanovanj, da jih bodo po 20. juliju poklicali v sku- pinah po 10 na dan v urad za sta- novanja, kjer si bodo lahko izbrali stanovanje, seveda po vrstem redu, ki ga predvideva prednostna lestvi- ca. Vsako nadaljnjo informacijo lah- ko udeleženci natečaja dobijo na se- dežu SUNIA v Ul. S. Lazzaro 9

● Solsko skrbništvo sporoča, da so bile 17. t.m. objavljene prednostne lestvice za poverjena mesta, sistematizacijo in novimenuvanja profesor-jev izven staleža na srednjih šolah ter zavodih s slovenskim učnim jezi- kom za solsko leto 1976-77. Lestvice bodo na vpogled 30 dni, vsak dan od 10. do 12. ure na državnem teh- ničnem zavodu s slovenskim učnim jezikom Ziga Zois na Vrdeški cesti št. 13/2.

● Ravnateljstvo državnega učiteljskega Anton Martin Slomšek — Trst, Ul. Caravaggio 4 — sporoča, da se za- ključi 24. julija vpisovanje za solsko leto 1976-77. Prošnje sprejema tajni- štvost vsak dan od 10. do 12. ure.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA pripravlja tudi letos obisk med- narodnega tekmovanja pevskih zborov v Arezu od 27. do 29. avgusta. Prijave sprejemamo v jutranjih urah na sedežu Slo- venske prosvetne zveze v Trstu — Ul. Geppa 9, tel. 31-119 — do vključno 25. julija.

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA SLOVENSKE KULTURNO - GOSPODARSKE ZVEZE

Z enotnim nastopom zahtevati takojšnjo obravnavo naših narodnostnih vprašanj

Ratifikacijski zakon za osimski sporazum mora vsebovati obveze do naše skupnosti
Sprejeti je treba zaščitni zakon - Položaj v Ben. Sloveniji glede na sedanje potrebe

Politična akcija Slovenske kulturno gospodarske zveze po jumijskih volitvah in položaj v Benški Slo- veniji v zvezi z organizacijo pomoči pri obnavljanju in gradnji v potre- su pomušnih domov, sta bili o- serdnji temi zadnje seje izvršne ga odbora SKGZ.

Razpravo o povolilni politični akci- ji je izvršni odbor začel že na seji pred tremi tedni. Menil je, da bi bil potreben nastop pri pred- sednikih obeh vej parlamenta z za- htevmi slovenske narodnostne skup- nosti, o katerih naj bi novi parla- ment odlošalna začel razpravo in sprejel pozitivne sklepe. Tak nastop bi bil uspešen, če bi uspelo združiti vse Slovence v skupno akci- cijo. Ta misel je prevečala zadnjo sejo izvršnega odbora, ki je ugotovi- la, da je treba razširiti akcijo predvsem na deželno politično ra- ven, kar naj bi zagotovilo, da bo vla- dni program vseboval obvezno- sti do Slovencev.

S tem v zvezi je izvršni odbor sklenil dati posebno izjavo, ki jo objavljamo na prvi strani našega lista.

Glede pomoči prizadetim zaradi potresa v Benški Sloveniji je iz- vršni odbor poslušal izčrpano poro- čilo Dina Del Medica in prof. Vilje- ma Černa o trenutnem položaju na prizadetih področjih zlasti iz vi- dika gradnje prefabriciranih stano- vanjskih hiš in obnavljanja družbe- nih in zasebnih poslopij. Oba pred- stavnika iz Benške Slovenije sta izvršnemu odboru predložila neza- dovoljstvo prizadetega prebivalstva zaradi prenehanja in v birokraci- jo obremenjenega ukrepanja dežel- nih oblasti, ki zastajajo za neka- terimi drugimi pobudami bolj spon- tanega značaja. V tej zvezi sta o- cenila doseženo delo solidarnost- nega odbora za Benško Slovenijo ter koordinacijskega odbora v Be- neški Sloveniji in ugotovila, da je bilo opravljen veliko in koristno delo zlasti kar zadeva tehnično in strokovno pomoč.

Izvršni odbor je v okviru nakaza- nih potreb, ki se nanašajo prven- stveno na obnovo in gradnjo, pre- učil možnosti za hitro in učinkovito ukrepanje zavežajoč se, da se mu- di, da se jesen in zima hitro pri- bližujeta, in da je treba ljudem zagotoviti stredo nad glavam.

Izvršni odbor je nato razpravljal še o obisku delegacije ZKGZ pri koroških Slovencih in o moralno- politični podpori njihovem boju proti genocidni politiki avstrijske vlade ter še o drugih tekočih vpra- šanjih.

«Luči in zvoki»
prvič
v slovensčini

V slikovitem portiču miramarskega gradu z zeleno zaveso parka na eni in sinjino Jadrana v večernem siju

Včeraj - danes

Karlo Pegan, 75-letni Mario Ama- deo.

OKLICI: učitelj Livio Sossi in u- čiteljica Maura Piccinich, uradnik Ettore Marzari in uradnica Gabri- ella Sfreddo, uradnik Dario Aless- andro in uradnica Vilma Vascotto, dr. Gaetano Ribaric in gospodinja Maria Bertosa, střežnik Dario Bas- so in trg. pomočnica Luciana Sa- vron, slikar Enni Batticelli in stu- dentka Agnes Zord, uradnik Rodol- fo Volpi in trg. pomočnica Nunzia Lippolis, delavec Antonio De Luca in frizerka Rita Krišcak, urad- nik Giampaolo Sion in uradnica Da- niela Bachi, uradnik Cosante Pion- ni in uradnica Liliana Perosse, stu- dent Paolo Righini in uradnica Li- via Pregarc, delavec Salvatore Pu- sateri in delavka Sonia Lencovic, delavec Giuliano Dalena in uradni- ca Alida Cherini, trgovec Rinaldo Borghetti in univ. študentka Anna- maria Grossi, trg. pomočnik Gio- vanni Coslovich in uradnica Vil- ma Legovich, delavec Mario Spe- na in študentka Claudia De Nadi, litograf Fulvio Duce in frizerka E- liana Conca, pleskar Ferruccio Reg- gio in gospodinja Anna Petrani, tehnik Sergio Zidarich in frizerka Nadja Škerlavaj, radiotehnik Ro- bertio Aiello in trg. pomočnica Ma- risa Scagliante, lekarnar Luigi Or- tolini in uradnica Bruna D'Agno- lo, trgovec Luigi Gatone in gospodinja Bruna Gandusio, finančni stražnik Olivo Zomer in delavka Alberta Cal- zi, odvetnik dr. Tiziano Vassilich in uradnica Mila Bongini, delavec Enzo Davanzo in uradnica Luciana Wagner, mehanik Roberto Vidonis in delavka Silvia Giacomini, finančni stražnik Domenico Zollo in gospi- dnja Giovanna Cuvuto, uradnik I- talo Riggi in trg. pomočnica Ma- ria Furlani, brigadir Nicola Rodio

ZAKLJUČEK PRVEGA DELA FESTIVALA ZNANSTVENE FANTASTIKE

Francoskemu filmu «Hu man» prva nagrada tržaške žirije

Posebna nagrada sovjetskemu filmu «Mladinci v vesolju»
Poljska risanka «Avaria» najboljši kratkometražni film

Kar smo včeraj predvidevali, se je v glavnem uresničilo: žirija trža- škega festivala znanstvene fantastike je podelila prvo nagrado francoske- mu filmu «Hu man», ki je tudi osvo- jil nagrado za moško interpretacijo z znanim Terencem Stampom. Zen- sko nagrado so podelili Poljakini Ha- lini Gryglaszewski za srednjemetraž- ni film «Bolj bel kot sneg». Posebna nagrada je šla sovjetskemu filmu «Mladinci v vesolju». Nagrado za najboljši kratkometražni film je na- zadnje osvojila poljska risanka «A- varia».

Žirijo so sestavljali francoski kri- tik Guy Braucourt, španski izvedenec Luis Gasca, Američan Donald Wohl- heim, Sovjet Aleksandr Novogrudski, predsedalo pa ji ni italijanski pi- satelj in režiser Elio Bartolini, ker se ni mogel udeležiti festivala; nado- mestil ga je kritik Attilio Giovannini.

Zadnji, sinočni program filmov v tekmovanju je ponovno zelo razoča- ral. Predvsem je odpadel italijanski film Marcella Aliprandija «Un sus- surro nel buio», ker se je menda re- žiser le pred nekaj dnevi odločil, da spremeni nekaj scen, tako da do- končni izvod ni bil pravočasno po- slanjen. Ostal je španski celove- čni film Francisca Maciana «Las bestias no se miran en el espejo» (Živali se ne gledajo v zrcalo), v katerem igra Fernando Sancho in Pat Johnson.

Na sporedu je bil tudi kratki ju- goslovanski film Zagreb-filma: Mla- dena Jurana «Do kraja i natrag» z Vido Jermanovo je igrani film sur- realnega značaja.

V drugi polovici bo postal festi- val v celoti retrospektiven, saj bodo večerne projekcije posvečene zmo- galcem prejšnjih festivalov (odpadle pa bodo jutranje projekcije za no- varje). Ta pregled se je na svoj način začel že včeraj, saj so name- sto Aliprandijevega filma ponovno predvajali letošnjega, zmagovalca.

Nadaljevala se bo medtem vse do konca popoldanske retrospektiva «Fant'Italia». V njej smo medtem gledali izvrstni film Ricardarda Frede- «l'orribile segreto del dr. Hichcock» (1961) s čudovito Barbaro Steele. Drug film, Ducija Tessarja «Arriva- no i Titani» (1962), pa je parodija. V jutranji retrospektivi je bila pri- kazana ena izmed prvih verzij Dok- torja Jekylla, v režiji Jamesa Cru- zera (1911), poleg nje pa nekaj fil- mov fantastičnega značaja Davida Warka Griffitha.

Nazadnje zabeležimo še zaključek prvega festivala - trga fantastičnega filma, na katerem ni bilo posebnih filmov, razen Bonnovskega španskega «The Werewolf and the Yeti», kate- raga projekcija je odpadla. Dejansko so torej odpadli vsi trije filmi tega španskega režiserja: «Kilma reina de las Amazonas» z Evo Miller in Claudio Gravy ni bil prikazan niti na trgu.

S. G.

● Sinoči so v hotelu Maestoso v Li- pici odprli razstavo tržaške slikarke Isabelle Del Tin. Slikarka, ki ima svoj atelje v našem mestu, je raz- stavljala svoja dela v Lipici že prejšnja leta. Razstava bo trajala do 5. avgusta.

Na ekonomski fakulteti po- slovnih ved Ca' Foscari v Be- netkah je 14. julija doletel
ANDREJ TAVCAR
Svoji mu čestitke

Razna obvestila

Narodna in študijska knjižnica ob- vešča občinstvo, da bo do 31. av- gusta odprta po poletnem urniku, t.j. vsak dan razen sobot od 8. do 16. ure neprekinjeno.

Glavne vloge so glasovno tolmačili Lidija Kozlovic (Sarlota), Livij Bo- gateg (Maksimiljan), Anton Petje (pripovedovalec), Stane Starešinič (Franc Jožek), Mira Sardočeva (re- citatorka Carduccijevih verzov), Jo- žko Lukeš, Alojz Milčič, Stane Raz- tresen, Rado Nakrst, Stojan Colja, Adrijan Rustja in drugi. Odličen pre- vod je oskrbel Borut Trekmann.

Glede na skromno reklamo za premiersko izvedbo je bil obisk še kar lep, organizatorji pa bodo mo- rali poskrbeti še za natis propagand- ne tiskovine v slovensčini in za us- kladitev urnika mestnega avtobusa z zaključkom predstave.

j. k.

ca Thea Pettiroso, uradnik Dario Bensi in knjigovodja Tullia Gher- sini, časnik Fabio Favretto in u- čiteljica Delia Bloise.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(Od 13. do 16. ure)
All'Esculapio, Ul. Roma 15; Al Cam- mello (INAM), Drevored XX, sep- tembra 4; Alla Maddalena, Ul. del- l'Istria 35.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(Od 19.30 do 8.30)
Al Corso, Korzo Italia 14; Prendi- ni, Ul. Vecellio 24; Serravalle, Trg Cavana 1.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure, tel. 732-627.

V predprazničnih in prazničnih dneh dneva in nočna služba deluje ne- pretrgoma od 14. ure dalje po nazi- nega dne do 7. ure dneva po nazi- ku. To velja za zavarovance INAM- INADEL ENPAS. Dnevni poziv na telefonski številki 68-441, nočni pa na številki 732-627.

LEKARNE V OKOLICI
Boljune: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Bože polje, Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Se- sljan: tel. 209-197; Zavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

LOTERIJA
BARI 41 44 81 10 66
CAGLIARI 34 24 62 71 41
FIRENCE 9 55 41 7 70
GENOVA 29 15 5 8 12
MILANO 26 53 34 41 53
NEAPOLJ 9 90 81 27 83
PALERMO 67 86 46 85 35
RIM 6 21 68 13 83
TURIN 77 83 59 67 81
BENETKE 54 44 87 51 63

ENALOTTO
X X 1 1 1 2 1 2 X 2 1
KVOTE: 12 točk - 29.274.000; 11 točk - 470.400; 10 točk - 36.200 lir

Gledališča

Festival opere 1976
v gledališču Rossetti
Danes, v nedeljo, ob 18. uri bodo pod vodstvom dirigenta Hansa Wal- terja Kaempla ponovili opereto «Ro- se Marie».

Retrospektiva
znanstvenofantastičnih
filmov
nagrajenih
z «zlatim asteroidom»

DANES

GRAD SV. JUSTA. Ob 21.15:
«La clessidra» (režija Wojcie- cha Hasa, Poljska, Festival I. 1974).

KINO EXCELSIOR. Ciklus fil- mov «Fant'Italia». Od 16.15 da- lje «Maciste e la regina di Sa- mara» Gentilijana in «Omni- cron» Gregoretija.
CAPPELLA UNDERGROUND (Ul. Franca 17). Od 11. ure dalje ciklus nemega filma od na- stanka do danes.

JUTRI

GRAD SV. JUSTA. Od 21.15 da- lje «I dannati» (režija Josepha Loseya, Velika Britanija, Fe- stival 1964).

KINO EXCELSIOR. Ciklus fil- mov «Fant'Italia». Od 16.15 da- lje «La cripta e l'incubo», reži- serja Mastrocinqueja, in «L'ul- timo uomo della terra», reži- serja Ragoneja.
CAPPELLA UNDERGROUND. Ci- klus nemega fantastičnega fil- ma. Začetek ob 11. uri.

Šolske vesti

Ravnateljstvo državnega znanstve- nega in klasičnega liceja «F. Pre- šeren» v Trstu, Ul. Guardiella 13/L, sporoča, da dne 24. julija ob 12. uri zapade rok za vpis za solsko leto 1976-77. Prošnje sprejema tajništvo vsak dan od 10. do 12. ure.

Ravnateljstvo državne strokovne šole za industrijo in obrt — Ulica Matteotti 12, tel. 765-276 — sporoča, da je v teku vpisovanje za novo šol- sko leto v sekcije za orodne meha- nike, za monterje in popravilavce ra- dio in televizijskih sprejemnikov ter za kemijske analitike (predvsem za dekleta) do 20. julija.

Ravnateljstvo državnega trgovskega tehničnega zavoda s slovenskim uč- nim jezikom «Ziga Zois» — Trst, Vr- delska cesta 13/2 — sporoča, da je čas za vpis za solsko leto 1976-77 do vključno 24. julija. Prošnje spre- jema tajništvo vsak dan od 10. do 12. ure.

Izleti

Sekcija socialnega turizma združe- nja UNION javlja, da je še nekaj prostorov za izlet v območje grada Socer, škocjanskih in Dimmishkih jam, v nedeljo, 25. julija. Cena 8.500 lir vključuje prevoz, malico, kosilo, 1 porcijo mesa na žaru, vino (samo med popoldanskim praznikom). Pri- jave sprejemamo od 17.30 do 19.30 vsak dan, razen ob sredah in sobo- tah na sedežu združenja v Ul. Val- dirivo 30, II. nadst.

17. 7. 1966 — 17. 7. 1976

Ob 10. obletnici smrti nepozab- nega

MAKSA PEČARJA

se ga spominjajo žena Pjerina, sin Fabjo in hčerka Majda z druž- nama.

Kino

MIRAMARSKI PARK «Luči in zvo- ki» - Predstavi: ob 21.30 «Der Kai- sertraum von Miramar» (v nemšči- ni); ob 22.45 «Cesarski sen v Mi- ramaru» (v italijanski). Jutri te- tenski počitek.

Ariston 21.30 «La caduta degli dei». Prepovedan mladini pod 14. letom. Mignon 15.00 «Monty Python». Barvni film.

Grattacielo 16.30 «L'adultera». Barba- ra Bouchet. Barvna kriminalka. Prepovedan mladini pod 18. letom. Fenice 16.30 «Due supercolt a Broo- clynn». Barvni film.

Excelsior 16.00 14. mednarodni festi- val znanstvenofantastičnih filmov. Eden 15.30 «A qualcuno piace caldo». Marilyn Monroe, Tony Curtis, Jack Lemmon. Barvni film.

Ritz 15.30 «Getaways». S. McQuinn. Prepovedan mladini pod 14. letom. Aurora 16.30 «Giustiziere sfida la cit- tà». T. William. Barvni film. Pre- povedan mladini pod 14. letom.

Cristallo 16.00 «La conquista del West». H. Fonda, G. Peck. Capitol 16.30 «Catastrofe». Barvni film. «Il drammatico». Zaprto.

Moderno 16.30 «Mako lo squalo del- la morte». Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Impero 17.00 «Sansone e Dalila». V. Macture. Barvni film.

Vittorio Veneto 15.30 «Da dove vie- ni?». Barvni film. Prepovedan mla- dini pod 18. letom.

Ideale 15.00 «4 bastardi per un posto all'inferno». Arthur Kennedy.

Radio 14.30 «L'ira di Bruce Lee». Abbazia 15.00 «Il tocco di classe». Glenda Jackson in George Segal.

Giardino Pubblico 21.00 «Profumo di donna». Barvni film.

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so mi darovali svojo kri pri težkem kirurškem posegu.
Oskar (Rafko) Grgič

Dne 17. julija nas je nenadoma zapustil

SILVERIO DOGLIA (SILVO)

Pogreb bo jutri, v ponedeljek, ob 11.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Žalostno vest sporočajo žena, sinova Silverio in Mauro, nevesta Anamarija, sestre, bratje, svakinje, vsaki in nečaki ter drugo sorodstvo

Trst, 18. julija 1976

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dragi oče in nono

KARLO PEGAN

Pogreb dragega pokojnika bo jutri, 19. t.m., ob 18. uri iz hiše žalosti, Salez št. 38, na zgornjsko pokopališče.

Žalujoci hčeri Draga in Zofka z možema, vnukinja Neva in drugo sorodstvo

Namesto cvetja darujte v dobrodelne namene.

Salez, Križ, 18. julija 1976

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi naše drage

ANE BERDON

Posebna zahvala č.g. župniku, cerkvenemu pevskemu zboru, pevskemu zboru Slavec, darovalcem cvetja ter vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti.

Žalujoci: hči Pavla, sin Josip z družino, vnuki in drugo sorodstvo

Podlog, 18. julija 1976

ZAHVALA

Ob tolikih izrazih sočutja, ki smo ga bili deležni ob izgubi naše predrage

LOJZKE LEGIŠA roj. PERNARČIČ

se prisrčno zahvaljujemo.

Posebna zahvala č.g. župniku, sorodnikom, prijateljem, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so jo spremlili k zad- njemu počitku.

Žalujoci družini Legiša in Dorbež

Nabrežina, 18. julija 1976

ZAHVALA

Globoko ganjeni ob tolikih izrazih sočutja, ki smo jih bili deležni ob težki izgubi našega ljubelega moža, očeta, brata in nonota

PETRA PETAROSA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se udeležili pogreba, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so na kakršen koli način počastili njegov spomin.

Posebna zahvala č.g. župniku, dr. Lasperanzi ter zdravni- kom in osebju sanatorija v

Goriški občinski odbor ne bo upošteval upravičenih zahtev prebivalcev Štandreža?

Svetovalec Waltritsch (PSI) je od župana zahteval, da se še pred sredo sestane z zastopniki rajonske konzulte - Kdaj izplačilo prispevka odboru za spomenik v Podgori?

Štandreško vprašanje, o katerem smo obširno pisali včeraj v poročilu o sestanku rajonske konzulte z občinskim odborom za javna dela in podžupanom Zucalijem, je prišlo na dan tudi na petkovi seji občinskega sveta, ko je socialistični svetovalec Waltritsch obvestil župana o nameravanih protestnih odstopu članov rajonske konzulte v Štandrežu in ga povabil naj se sestane s člani te konzulte še pred sredo, ko je napovedana izredna seja tega krajevnega vodilnega organa. Svetovalec Waltritsch je v občinskem svetu tudi povedal, da je do tako ostre odločitve Štandrežev prišlo potem, ko je v sredo odborniki Zucalij zavrgel na sestanku v Štandrežu vsak spreminjalni predlog določin.

Župan De Simone pa ni interpellantu odgovoril, če se bo sestal s štandreško konzulto še pred sredo. Svoda stališča pa je še enkrat poudaril odborniki Zucalij in dejal, da bo tako avtorpoto kot industrijska cona zgrajena tam, kjer je bilo prvotno določeno in da je vsako drugačno mnenje nesprejemljivo.

Svetovalec Waltritsch je od župana hotel tudi izvedeti kakaj niso še izplačali lani spomladaj obljubljenega prispevka za postavitev partizanškega spomenika v Podgori. Gre za približno dva milijona lir, ki so jih domačini porabili za ureditev okolja spomenika. Župan je zastopnikom odbora takrat dejal, da nima občina na razpolago delavcev in naj zaradi tega domačini sami, po naglogu občine, uredijo okolje. Tako so tudi napravili, občini so predložili račun, že pozimi je župan dejal, da bo stvar kmalu urejena. V petek zvečer pa je De Simone interpellantu odgovoril, da so morali šele najti način izplačila in da bo do stvar predložiti v odobritve na prihodnjo sejo občinskega sveta.

Svetovalka Pirella (KPI) je od odbornika Fantinija hotela izvedeti kako bo urejeno v prihodnjem šolskem letu vprašanje prostorov nekaterih italijanskih šol in kdaj misli povabiti predstavnike teh šol na sestanek. Fantini ji je odgovoril, da je sestanek že bil z izvoljenimi predstavniki šolskih in zavodnih svetov ter ravnatelji italijanskih in slovenskih šol in da so manjkali le zastopniki italijanske srednje šole «A. Sciol».

V drugem delu seje, po odobritvi obračuna za leto 1974, so svetovalci izvolili zastopnike občine v odbor Pro Loco, v ustanovo «Matilde Voltati», v konzorcij za odkanje kalnih voda med občinami Gorica, Muš, Slovence in Koprivno.

V nadaljevanju seje so svetovalci odobrili vrsto sklepov, ki so bili že več časa na dnevnem redu. Denarne podpore so dali nekaterim društvom, med temi tudi športnemu društvu Juventina iz Štandreža. Govorja je bilo tudi o nekaterih nujnih delih, ki so v zvezi z gradnjo združnih stanovanjskih hiš ob Ulici 3. armata. Daljša razprava se je razvila okrog ureditve tistega dela mestnega središča, ki je zaobeto med županovim, Ulico Mazzini, stolnico in Ulico Rabatta. Diskusija o tem vprašanju je pokazala, da si niso vsi svetovalci enotni in ker ni prišlo do sporazumne rešitve, bodo o stvari še razpravljali. Na tajni seji so nato svetovalci odobrili predlog občinskega odbora, da za nekaj mesecev «posodi» nekaj občinskih funkcionarjev deželni upravni, ki jih bo

poslala na območje, ki ga je prizadel potres. Gre za glavnega inženirja Angela Pontella, za geometre Reo, Grusovina in Visintina in za socialnega asistenta Picciulina. Občinski odbor bo na njihova mesta začasno namestil druge ljudi.

DRAGINJA VSE HUŠA

Jutri mleko dražje

Pred dnevi je bilo v tisku zaslediti vesti, da se življenjski stroški in juniju niso bistveno povišali in da je zato pričakovati določeno umiritev. Zal praksa izpodbija take optimistične napovedi, kajti z jutrišnjim dnem se bo mleko podražilo za skoraj 10 odstotkov. Nove cene, ki jih je sporočila prefektura so 300 lir za liter pasteuriziranega in pakiranega mleka ter 290 lir za liter ustekleničenega mleka.

Vsekakor moramo ob tej priložnosti zapisati, da enostranska porazdravitev mleka v maloprodaji ni pravična, če se istočasno ne poviša tudi odkupna cena v levljih. Drži, da so se povišali režiji in drugi stroški pri odkupu in prodaji tega osnovnega živila, upoštevati pa je treba da so se občutno povišali predvsem proizvodni stroški. Naj na vedemo samo podražitev umetnih gnojil, je že tako na žalost, da v Italiji podpiramo kmetijstvo največ z besedami. Kmetijski proizvajalci pridejo po navadi zadnji na vrsto, saj so vajeni potrpeti.

Na koncu pa se informacija, da so v bližnjem Venetu pred dnevi že sprejeli sklep o povišanju odkupne cene mleka v levlju, ki znaša po novem 225 lir za liter, pri nas pa je še vedno v veljavi stara, to je 185 lir, vključno davek IVA.

V ČETRTEK SO IMELI ŠPORTNIKI OBČNI ZBOR V DOBERDOBU

Obračun osemletnega delovanja Mladosti: jamstvo trdne narodnostne zavesti na Krasu

Poudarjena težnja po večjem sodelovanju med vsemi društvi in krajevnimi upravnimi organi
Občina bo razširila nogometno igrišče - Društvena blagajna v težavah - Izvoljen novi odbor



Prejšnji četrtek zvečer so športniki doberdobske Mladosti imeli svoj redni občni zbor. Zbrali so se v dvorani prosvetnega društva Jezero, da bi obnovili delovni odbor, potem, ko so že nekaj dni poprej skidali vsaki sestrček, da bi skupaj načeli vprašanje pozitivne društvene delovanja. Čas, za katerega so se športniki odločili za sklicanje občnega zbora, ni najbolj primeren, vendar je treba upoštevati pojasnilo ožjega odbora, ki pravi, da ni mogoče prenavljati delovnega odbora v času, ko je športna sezona na visku. Treba je stvari urediti v času počitnic, da bo novi odbor začel lahko mirne vesti z delom že na jesen, ko se začnejo prvenstva. Zato ni čudno, če se je četrtkovnega občnega zbora udeležilo manjše število članov. Saj odborniki društva tudi niso pričakovali večje udeležbe

po zadnji izpravi razpravi, katere se je udeležilo veliko število članov in navijačev iz cele občine.

Uvodno poročilo je imel tajnik dr. Marjo Gergolet. Prisotnim je prikazal delovanje društvenega odbora od zadnjega občnega zbora. Ponovil je izražene gaje iz prvotnega srečanja, češ da so nekateri odborniki predčasno opustili svoje odgovornosti in tako obremenili delo ostalih tovaršev. Naglasil je potrebo po večji angažiranosti mladine in sorodnih društev v občini za boljše odziv širšega občinstva. Delovanje športnega društva v občini ni samo stvar dolgačasa ali obsebnega izživljanja. Naloga SZ Mladosti v Dobrodo bu je ta, da predvsem utrjuje narodnostno in profitašistično zavest pri mladih športnikih in navijačih. Glavno besedo pri tem imajo naše krovne organizacije, kot so ZSSDI (kateri pripada tudi Mladost), SPZ, SKGZ in podobne. Občutna je v tem oziru odsotnost učiteljstva in drugega učnega osebja, ki bi moralo skozi šolsko rešeto vliti mladini iz prvega razreda naprej čut do kulturno-sportnega izživljanja in do predvsem v krogih našega narodnostnega prostora. Zato ni čudno, če nam mladina uhaja v italijanske klube ali če se tako porekoma udeležuje kulturnih predstav, ko za te stvari nima nobene vzgoje. Vzglede so metode, ki jih gojijo v Sloveniji. Šole skozi celo leto tekmujejo med seboj, prireajo razne prireditve in obvezno obiskujejo gledališča in razstave. Tajnik Gergolet je udaril po žebliju, v katerega zamenjajo vsa društva v občini na svojih občnih zbora: povezava med vsemi društvi in krajevno upravo je prešibka. Večja koordiniranost bi samo koristila ne samo športne društvu, temveč vsem kulturno-političnim dejavnostim v občini. V tem oziru je društvo Jezero že odprlo vrata na stečaj takim težkim, ko je v društveni pravilnik vneslo pravilo, da vsako društvo v občini ima pravico imenovati svojega zastopnika v delovni odbor jega zastopnika v delovni odbor jega, zglede in ga začeti dosledno izvajati.

Bolj tehnična značaja je bilo poročilo predsednika Uliana, ki je navedel nekaj števil glede nastopajočih ekip, včlanjenih igralcev in drugih težav, ki smo jih prejšnje dni že navedli v dnevniku. Vztrajal je pri razširitvi dejavnosti na druge panoge, kot so odbojka, namizni tenis in še kak drug šport. Vendar ostajajo vedno iste, kronične težave pri pomanjkanju strokovnega in prostovoljnega osebja za izvedbo takšnih namer. Stanje društvene blagajne (ali bolje rečeno društvenega registra, ker je blagajna prazna), je članom obrazložil blaginjak Nordio Gergolet. V dveh letih delovanja so za razne postavke potrošili nad 5,8 milijona lir, prelobo je pa so od članarin in podpor 5,5 milijona lir, kar pomeni, da ima društvo 366 tisoč lir dolga. Pri pomnil pa je, da so porabili določene vsote za potrebščine, kot so kosilka za igrišče, in nabava kioska, ki se bodo že v tekočem letu izplačala.

Občnemu zboru je najprej prinesel pozdrav župan Andrej Jarc, ki je soglašal s taktikom društva, da je v vasi vse premalo povezave med društvi in občinsko upravo. Povedal je tudi, da namerava občinska uprava v najkrajšem času razširiti nogometno igrišče, kar bo dalo ljubiteljem nogometa novega zaleta in večjih možnosti za napredovanje v višji ligo. Prijateljska srečanja, posebno z društvi v Jugoslaviji, je treba vzporediti s taktikom s drugimi društvi in ne le na medsebojna športna srečanja. Potrebno po takem načinu načrtnega delovanja je naglasil tudi predsednik društva Jezero Karel Ferletič, ki je obenem povedal, da ima društveno delovanje v slovenskih vaseh drugačen značaj kot v italijanskih, ker nas večje druge obveznosti in naloge za izpolniti. Pri delu bodo morali pomagati tudi igralci in ne se izgovarjati, češ da oni igrajo in da je to že dovolj.

V razpravo so posegli tudi drugi navzoči, ki so predvsem podčrtali ponovno odsotnost predstavnikov bližnjih vasi na občnem zboru. Prav tako ni bilo predstavnik nekega spola. Pasivnost žensk v doberdobskem športno-kulturnem življenju je hiba, ki težje vsa društva že od nekdaj.

Po izčrpnih razpravi je nadzorni odbor dal razrešnico staremu odboru in so nato sledile volitve v novi odbor. Izvoljeni so bili Jožko Jarc, Jožko Rebuta, Marjo Dušan, Nordio Gergolet, Julko Laković, Silvan Frandolich, Pasquale De Lorenzo, Vilko Ferletič, Marko Jarc, Franko Jelen, Marjo Gergolet, Miloš Devetak, Slavko Ferfolja, Karlo Ferletič in Giorgio Ulian. V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni Karlo Gergolet (Bežica), Karlo Gergolet (Jovaneš) in Jožef Ferfolja. Po končanem zasedanju so se novi odborniki domenili za prihodnjo sejo, na kateri si bodo razdelili odgovornosti ter se postavili okrog predsedniške mize za skupno spominjsko sliko.

GORIŠKI DNEVNIK

V ZVEZI S PRESELTIVJO ŠOL

Jutri in v torek sestanek slovenskih šolskih svetov

Občinska uprava namerava preseliti iz sedanjih poslopij vse slovenske šole v mestu

Kot smo že poročali se v teh dneh sestajajo zavodni in šolski svet raznih slovenskih šol v Gorici na izredne seje in razpravljajo o namenu občinske uprave, da bi preselila iz sedanjih poslopij v ulicah Croce, Randaccio in Vittorio Veneto vse slovenske šole v druga poslopja. Kot smo že pisali, namerava preseliti v poslopje nekdanje slemenšča v Ul. Alviano klasične šole «Simon Gregorčič» in trgovsko šolo. Iz Ulice Randaccio v Ulico Margotti mislijo preseliti nižjo srednjo šolo «Ivan Trinko». Osnovna šola in vrtec bi se iz poslopja v Ulici Croce preselila v bližnje poslopje v Ulico Favetti, osnovna šola in vrtec iz Ulice Randaccio v poslopje zavoda «Lenassi» v Ulico Vittorio Veneto.

Po sestanku z občinskimi zastopniki, ki je bil na županstvu v sredo, so si zastopniki šolskih svetov in ravnatelji treh višjih šol ogledali v petek popoldne poslopje v Ulici Alviano. Zavodni svet klasičnega liceja se je sestel, vendar ni sprejel dokončne odločitve in se bo te dni ponovno sestel.

Jutri, v ponedeljek, se sestane zavodni svet slovenske trgovske šole (ob 18. uri) in zavodni svet in nižje srednje šole «I. Trinko» (ob 18. uri). V torek pa se v poslopiju v Ulici Croce ločeno sestane zavodni svet učiteljske (ob 19.30) in okoliški šolski svet za slovenske osnovne šole (ob 18. uri).

Dejavnost naših prosvetnih društev

Naša prosvetna društva so zelo delavna kljub počitniškemu času. Medtem ko prirejajo člani prosvetnega društva «Kras» skupno s člani domače borbevske sekcije v Dolu danes tradicionalni praznik, katerega čisti izkupicek bo šel v sklad za gradnjo partizanškega spomenika v Dolu, so danes člani nekaterih drugih društev namenjeni v sosedno Slovenijo. Člani prosvetnega društva «Danica» z Vrha gredo v Sovodeni na Gorenjsko, kjer bo v okviru domačega praznika tekma koscev. Vrhovci se bodo pomerili v tej tekmi.

Pevke in pevci zbora «Oton Župančič» iz štandreža bodo imeli danes piknik na Čavnu, pevci podgorškega društva «Andrej Paglavca» pa bodo popoldne sodelovali na koncertu v Brjah na Vipavskem.

Umrli je Valentino Duca

V videmski bolnišnici je v petek umrl 33-letni Valentino Duca (Knez). Izhajal je iz slovenske družine, pred leti je bil pokrajinski tajnik mladinske komunistične federacije. Kasneje se je posvetil poučevanju na osnovnih šolah, v zadnjem času je živel v Zagreju, kjer se je tudi poročil. Lani je bil izvoljen za občinskega svetovaleca v tej občini in je bil tudi odbornik za šolstvo in kulturo.

PD Kras - Dol Poljane in sekcija VZPI - ANPI Dol - Jamlje priredita sagra v Dolu pri Devetah.

Sporod: danes, 18. julija, ob 20. ure, ples.

Igral bo ansambel «Lovers». Izkupicek gre v sklad za gradnjo spomenika padlim.

Danes praznuje v Števerjanu, na Bregu 75. rojstni dan JOŽEFA MARAŽA vd. PLANIŠČEK

Še na mnoga leta kličejo sinovi, neveste in vnuki.

Včeraj sta se v Gorici poročila VIVIANA STANIČ iz Števerjana in PROSPERO FRANTO. Čestitajo jima starši, sestra in prosvetno društvo «Briški grič».

DVE HUDI NESREČI NA GORIŠKEM

V TRŽIČU POVOZILI POMORŠČAKA ŠTEVERJANCA TREŠČILA Z VESPO

Angleškega častnika sprejeli v bolnišnico s pridržano prognozo - Zaradi vročine razneslo zračnico

Iz Tržiča poročajo o hudi prometni nesreči, ki se je zgodila v petek ponoči v Ulici Valentins. Odkar polnoči je 44-letni Tržičan Sergio Rossoni z avtom fiat 125 TS 137168 zadel angleškega pomorščaka — častnika Broughtona Glenona, ki je prečkal cesto. Broughton je vkrcan na trgovski ladji Umbria, ki je zasidrana v tržičem pristanu. Pri trčenju je angleški pomorščak zadobil poškodbe in so ga odpeljali v videmsko bolnišnico, kjer so si zdravniki pridržali prognozo, predvsem zaradi poškodb na glavi.

Včeraj sta se v Pevni ponesrečila dva Števerjanca, ki sta se z vespo peljala proti Gorici. Verjetno zaradi vročine je razneslo zračnico skuterja, zaradi česar je Remigij Velšček izgubil nadzorstvo nad vozilom in se zvrnil na asfalt. Posledice padca pa so bile precej hude, saj se bo moral zaradi številnih poškodb zdraviti kar 40 dni.

Športno društvo JUVENTINA iz Štandreža vabi na tradicionalno sagra na domačem nogometnem igrišču v dne 23., 24., 25., 30. in 31. julija ter 1. in 2. avgusta.

Na sporedu srečelov in družabne igre.

IZ LJUDSKE ZAKLADNICE NA GORIŠKEM

Oraču je treba po starem običaju ponuditi obilen frustik in dobro vino

Vsako je bil ponosen na živino, ki je ubogala na besedo - Na konje ni bilo treba kričati

Ko sem se hodil v osnovno šolo in kasneje v nižjo strokovno sem velikokrat bil za gonjača. Takrat so bili traktorji na njivi še prava redkost in vse je bilo treba napraviti z živino. Doma smo sicer imeli vedno kakšen rep, predvsem zaradi mleka. Sivke so znale tudi voziti, a za težja dela je vedno prišel orač. Ta je imel vsaj par volov včasih pa samo konja in vola, ki sta vozila vstrib. Z oračem smo se lepo razumela. Včasih je bilo res hudo, ko sem moral vstati zgodaj zjutraj, pa se je nejevolja kmalu polegla, ko so nama v njivo prinesli frustik. Oranje so od nekdaj smatrali za težko delo in oraču je bilo treba ponuditi po starem običaju boljše prigrizke in seveda pijačo. Takoga prigrizka pa doma ni bilo.

Spominjam se, kako me je včasih od samega kričanja in priganjaja živine bolelo grlo. Takrat se

pomislil nisem, kaj pomenijo in kakšnega izvora so klici, ki jih uporabljajo gonjači. Vedel sem samo, da so te čudežne besede za gonjevo živino drugačne od tistih za konje. Kaj pomenijo pa verjetno nikoli točno ne bomo izvedeli, ostalo pa bo bodo napisane. Ko sem te dni spet razmišljal o tistih težkih a lepah casih, sem pomislil na akcijo Narodne in študijske knjižnice ter sklenil nekaj napisati.

Morda češ nekaj let nihče več ne bo vedel povedati, kako so nekdo ravnali z živino. To kar je zapisano izhaja z mirenskega polja in sem napisal po spominu. Te dni pa sem se iz radovednosti pozanimal še v Brdih (v Števerjanu) in v Busu, da bi lahko napravil določeno primerjavo.

Morda ne bo odveč psecbnost, da se slovenski način priganjanja živali (zlasti goveje) razlikuje od fur-

lanskega načina. Po naše stopa gonjač zmeraj na levi strani živine, medtem, ko imajo Furlani običajno živino na svoji levi, to se pravi hodijo na desni strani vprege.

Na njivi sem moral hoditi na levi strani vprege ter držati za štrik ali za uzo (pri konjih). Žajglja, ko pa te ni bilo šiba, je služila le za izredne primere, kajti vsak orač je bil ponosen, da ga živina uboga na besedo. Na poti domov sem se po navadi peljal zadaj na suri, vprego pa je prevzel orač, ki se je vselej na sprednjo levo stran voza, za ko da sta mu nogi viseli dol s škaliirja. Včasih, ko je bila cesta polna lukenj in je na škaliirju preveč treslo, pa je orač hodil nekaj korakov pred parom, in pogostoma priganjal, ne da bi se sploh obrnil. S konji pa je bilo drugače. Te je tudi po cesti vse čas držal na cudrih ali redjih.

Katere so tiste čudežne besede, na katere je živina ubogala. Če sem zakričal ge, daj ali alo, včasih pa vse tri naenkrat, je par potegnil. Ko je bilo treba ustaviti je bilo dovolj zakričati dolg uzo. Pri izvajanju v desno in levo so bile vedno težave, kajti nikoli se žival ni premaknila tako hitro, kakor je želel orač. Za premik na desno takrat ni zadostoval samo gout ali amanj, ampak je bilo treba uporabiti sestavljeni povejele uoo gout, uoo amanj. Isto je veljalo tudi za levo, ljesto, uoo ljesto.

S konji sploh ni bilo treba kričati, saj imajo živali dober sluh. Povejele so nekoliko drugačna: za naprej I-je, ajd, za stoj jee uue, desno gout, levo bistahar, lahko tudi kombinirano jee gout, je bistahar.

Včasih se zgodi, da mora živina stopiti tudi nekaj korakov nazaj, zlasti pri vpreganju (po domače uklenjanju) k vozu. Za govodo se takrat uporabljajo povejele gejsa, za konje pa curuk. Posamezna povejla bolj zalezejo, češ gonjač istočasno zakliče še ime živali (n. pr. alo. Skolca, itd.) Brčic v Števerjanu uporabljajo nekoliko spremenjena povejla. Zaradi enostavnosti jih bomo navedli kar v razprednici

	goveja živina
naprej stoj	alo — bje
desno	uoo
desno	gout
levo	ljes
počasi desno	uoo — gout
počasi levo	uoo — ljes
nazaj	tejsa — gejsa

V Mušu, uporabljajo Furlani:

naprej stoj	ei
desno	uoo
desno	aman
levo	fatilla
počasi levo	uoo fatilla
počasi desno	uoo aman
nazaj	iša

Pri priganjanju konj včasih gonjač napravi z ustnicami poseben zvok. To se napravi tako, da se ustnici nastavita v položaj za živžganje, pri tem pa je treba vsrkati zrak.

O živini bo zaenkrat kar dovolj, kaj več pa drugič.

Proste službe

na goriški občini

Na goriški občini nameravajo vzeti v službo začasne ravnatelje za občinske otroške vrte. Zainteresirane, ki imajo diplomno nadzorstvo v vrteh ali pa univerzitetno diplomo pedagoške fakultete naj sestavijo prošnjo na kolkovani papir za 700 lir in jo izročijo do 31. julija t.l. na personalnem oddelku goriške občine.

V isti pisarni sprejemajo tudi prošnje za začasno namestitev, do 31. decembra letos, enega inženirja, enega geometra, enega tehničnega pomočnika in enega risarja. Prošnje je treba napisati na kolkovanem papirju za 700 lir in jih izročiti najkasneje do 26. julija.

Kino

Gorica

VERDI 15.15—22.00 «Inhibition». Barvni film. Prevozan mladini pod 18. letom.
CORSO 15.30—22.00 «Gli uomini falco». J. Coburn in S. York.
MODERNISSIMO Zaprt.
CENTRALE Zaprt.
VITTORIA Zaprt.

Tržič

EXCELSIOR 14.00—22.00 «Killer di nome Scapper».
PRINCIPE 16.00—22.00 «Una magnum special».

Nova Gorica in okolica

SOČA «Vojna in ljudje», japonski barvni film ob 18.00 in 20.30.
SVOBODA (Šempeter) «Kri iz sarkofaga», angleški barvni film ob 18.30 in 20.30.
DESKLE «Stanje normalno», ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna. Alla salute, Ul. Cosulich 17, tel. 72-480.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Villa S. Giusto.

SKLEP DEMOKRISTJANSKE STRANKE

ŠELE 31. JULIJA ODSTOP POKRAJINSKEGA ODBORA

Agati je za ta dan sklical sejo pokrajinskega sveta - Pred vstopom PSDI in PRI v ožji odbor?

V soboto, 31. julija, se bo sestal pokrajinski svet: predsednik Agati ter člani enobarnega demokriskanskega odbora bodo formalno podali ostavko. O datumu seje pokrajinskega sveta so sklepali v petek zvečer na seji ožjega pokrajinskega odbora. Do seje manjkata sicer še cela dva tedna in brez dvoma bodo v tem času skušali tako demokriskristjani kot njihovi dosedajni partnerji, socialdemokrati in republikanci, doseči sporazum za nov pokrajinski odbor, v katerem bi bili zastopniki vseh treh strank.

Kaže, da so socialdemokrati sprožili krizo samo zaradi svojega ponovnega vstopa v ožji odbor. Do pogovorov bo brez dvoma prišlo tudi z zastopniki dveh levčarskih strank, KPI in PSI in slednji bodo skušali pridobiti socialdemokrate, da bi sodelovali v levčarskem odboru. Med demokriskristjani pa je čutili veliko negotovanja do socialdemokratov in nekateri so celo grozili, da bi bilo treba prenehati sodelovanje z njimi tudi v goriški občinski upravi.

Za prijeten konec tedna v Pevmi

Tudi v Pevmi se vneto pripravljajo na odprtje vaškega praznika, ki bo ob prijetnem vzdušju trajal kar štiri dni, od prihodnjega petka do ponedeljka. Vaščani so zato priložnost pripravili veliko cementno ploščo, ki bo lahko sprejela vse tiste, ki jih srbijo pete in teh bo verjetno kar precej, saj bo v soboto nastopil znani ansam-

PRAZNIK PETJA IN VINA v Pevmi

PETEK, 23. julija

Ob 20.00 tekmovalje v briskoli za bogate nagrade

SOBOTA, 24. julija

Ob 20.00 gostovanje ansambla Lojzeta Slaka

NEDELJA, 25. julija

Ob 18.00 kulturni program z nastopom mešanega zbora iz Pevme, Oslavja in Štmarva, Obsoškega kvarteta iz Podgorice, Goriškega okteta iz Nove Gorice, mladinskega zbora iz Pevme in Oslavja, mešanega zbora Bojan iz Dornberka.

PONEDELJEK, 26. julija

Zaključni večer

Vse dni bodo za ples igrali MEJAŠI

Dobrote na žaru in pristna briška vina

POMEMBNA POBUDA SLOVENSKEGA RAZISKOVALNEGA INŠTITUTA V TRSTU

V oktobru simpozij o sociogospodarskih in prostorskih problemih Slovencev v Italiji

Sodelavci inštituta so pripravili 13 tem splošnejšega in specifičnega značaja za področje od Trbiža do Milja

Slovenski raziskovalni inštitut v Trstu bo priredil od 28. do 30. oktobra letos v Trstu simpozij, o sociogospodarskih in prostorskih problemih Slovencev v Italiji. Kako je prišlo do te znanstvene pobude?

Slovenski raziskovalni inštitut je prišel namreč do zaključka, da so vprašanja sociogospodarskega in prostorskega položaja Slovencev v Italiji postala zelo aktualna. Na mednarodni konferenci o manjšinah v Trstu, ki je bila od 10. do 14. julija 1974, je prišlo do izraza, da so gospodarski in prostorski problemi bistvenega pomena za resnično in dejansko enakopravnost narodnih manjšin in da ni enakopravnosti tam, kjer se manjšinam odvzema prostor in se manjšine sociogospodarsko diskriminirajo.

Direktor inštituta dr. Karel Škovič je razlog za prireditve simpozija in njegov pomen še podrobneje opredelil takole:

Že na mednarodni konferenci o manjšinah pred dvema letoma je prišlo do izraza, da je zastoj govornikov o pravicah manjšin na političnem, pravnem, kulturnem, šolskem in drugih področjih, ne da bi se upoštevalo njeno družbeno gospodarsko strukturo. Manjšina z nižjo, manjvredno, malo razvito in utesnjeno družbeno gospodarsko strukturo ne more razviti lastnih nacionalnih, kulturnih, šolskih in drugih značilnosti, enostavno ne more razvijati svojega lastnega kolektivnega jezika, njeni pripadniki so stalno v nevarnosti, da se asimilirajo in izgubijo svoje značilnosti. Brez enakopravne razvijajoče se družbeno-gospodarske strukture vzporedno z večinskimi narodom in tudi vzporedno z matičnim narodom, je manjšina obsojena na postopno izumiranje in utapljanje.

Zato si je inštitut zadal za cilj,

BERITE REVIJO

DAN

V DUHU HELSINKSKIH NAČEL IN CANKARJEVE 100-LETNICE

XII. seminar slovenskega jezika literature in kulture v Ljubljani

Seminarja se je udeleževalo nad 100 slovenistov iz Evrope, Kanade in ZDA

V ponedeljek, 5. julija je bil slovesno odprt na filozofski fakulteti v Ljubljani XII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture Tega slovenskega začeta predavanja se je udeležilo 124 predstavnikov iz Evrope, Kanade in ZDA.

Dr. Helga Glušič je izrekla dobrodošlico prisotnim udeležencem seminarja, dobrodošlico mesta Ljubljane, ki mu je od nekdaj prirojena vloga, da povezuje različne narode in krepi njihovo medsebojno sodelovanje.

Nato so se zvrstili z govori vidni predstavniki slovenske kulture in akademskih krogov, ki so podarili človečansko miselnost in ustvarjalnost našega največjega pripovednika Ivana Cankarja, kateremu je tudi posvečen večji del literarnih in jezikovnih predavanj.

Rector ljubljanske univerze dr. Edvin Prelog je kratko spregovoril o zaključnem aktu Mednarodne konferencie o varnosti in sodelovanju v Evropi, ki je bila lani v Helsinkih in z njim povezanim seminarjem evropskih rektorjev, ki je bil maja letos v Trstu. Poudaril je, da je treba študij slovensčine, ki je za mnoge udeležence tudi jezik, povezoovati s študijem slovenske kulture. V tem naj bi bila odpravljena miselnost, ki razlikuje male in velike jezike ter male in velike kulture. Ker je helsinska lista dovolj zgovorna, da gre zdalej le za to, da se nakazujejo možnosti za praktično uresničitev njenih načel, je rektor izrazil željo, ne bi udeleženci seminarja postali po povratku v svojo domovino nositelji, uresničevalci in krepitelji helsinkskih načel, torej naj bi širili na samo slovenski jezik, literaturo in kulturo, ampak vse, kar je slovenskega v širšem pomenu besede.

Na koncu je spregovoril akademik dr. Bratko Kreft, ki je v svojem posegu med drugim naglasil tudi diskriminacijski položaj slovenske narodnostne manjšine v Avstriji. Naša manjšina mora še vedno odločno nadaljevati boj za dosledno izpolnjevanje obveznosti, ki jih je Avstrija prevzela z državno pogodbo, medtem ko je zakon o popisu prebivalstva poskus enostranske revizije državne pogodbe Kreftov odločen nastop pravi k ršenju manjšinskih pravic je močno prevel vse prisotne, ki so se akademski oddolžili za spodbujajoče besede z močnim in dolgotrajnim aplavzom.

Ta slovesni začetek predavanj kot tudi specifične pogovore s predstavniki Avstrije, Bolgarije, Češkoslovaške, Danske, Finske, Francije, Italije, Jugoslavije sa-

da predložijo sedanje stanje Slovencev v Italiji na družbeno-gospodarskem področju od Trbiža do Milja, da bi skušali preko nekaterih analiz uresničiti osnovo za nadaljnje študije na tem področju, kar naj bi omogočilo v doglednem času tudi razjasnitev pojmov in uresničevanje neke platforme, ki naj bi naša narodnostni skupnosti služila za nadaljnje delo.

Delo, ki se ga je lotil Slovenski raziskovalni inštitut je bilo težko, zamudno in komplicirano, saj je moral v marsikaterem primeru zaorati ledino, kar samo dokazuje, kako so bila ta temeljna vprašanja našega obstoja doslej pri nas zanemarljiva oziroma kako so šele zdaj dozorili pri nas pogoji za pristop k takemu znanstvenemu utrjevanju osnov za nadaljnje temeljitelo delo. Sprito tega je inštitut tudi osredotočil svoje raziskave na nekatere splošne probleme, kot so razvidni iz naslovov posameznih referatov:

1. Izohodišča za vrednotenje sociogospodarskih in prostorskih problemov Slovencev v Italiji.
2. Blagovni promet med Italijo in Jugoslavijo s posebnim ozirom na Furlanijo - Juljsko krajino in SR Slovenijo.
3. Sociogospodarski položaj tržarske pokrajine s posebnim ozirom na probleme Slovencev.
4. Sociogospodarski položaj goriške pokrajine s posebnim ozirom na probleme Slovencev.
5. Sociogospodarski in prostorski položaj Vzhodne Benečije oz. Nadiskih dolin.
6. Sociogospodarski in prostorski položaj Kanalske doline.
7. Prostorski, sociogospodarski in narodnostni problemi ob predvideni jugoslovansko - italijanski prosti industrijski coni na Krasi.
8. Problematika tovrnega postajališča na Fernetičih (Trst).
9. Štandžer (Gorica) kot problem utesnjevanja določene družbene in narodne skupnosti.
10. Občina Dreka (Benška Slovenija) in njena sociogospodarska in prostorska problematika.
11. Občina Grmek in njena sociogospodarska in prostorska problematika.
12. Občina Bardo in njena sociogospodarska in prostorska problematika.

blematika s posebnim ozirom na probleme, ki so se pojavili po potresu.

13. Sociogospodarski ustroj Ukeve (Kanalska dolina).

Vse te referate so, z izjemo enega znanstvenega sodelavca iz matične domovine, pripravili izključno zamejski sodelavci ali delovne skupine inštituta, kar je že samo po sebi izredno pomembno, ker je še en dokaz več, da ima naša manjšina v svoji sredini ljudi, ki so sposobni takega znanstvenega pristopa. Sam simpozij bo imel popolnoma odprt značaj in zato inštitut tudi vabi k aktivni udeležbi na simpoziju še z drugimi referati, koreferati, sporčili in posegi, vendar le v okviru najavljene tematike. Zato prosimo vse morebitne udeležence, da se prijavijo do 10. septembra t.l. in obenem pravočasno najavijo tudi pisemne prispevke, ki naj jih pošljejo do 25. septembra. Pravo-

časno prispele prispevke bo inštitut razmnožil in prevedel, ker bo na simpoziju poskrbljeno za simultano prevajanje v italijansko in slovensko.

Simpozij naj bi pokazal, je dejal ravnatelj dr. Škovič, kaj pomeni naša skupnost kot družbeno-gospodarski dejavnik v okviru dežele in kako s svojimi člani in svojo individualno ter kolektivno lastnino, s svojimi storitvami, s svojim delom ustvarja dobrine, ki se jih v večini primerov prilagaja splošna družba, ne da bi izvekle od tega razen materialnih koristi in trošnih prvin splošno dobiti v korist lastnega enakopravnega razvoja.

Inštitut upa — je dejal dr. Škovič — da bo ta simpozij, ki ne misli veliko teoretizirati, pač pa se bavi s konkretnimi vprašanji, naletel na zanimanje manjšinske in večinske javnosti, kot tudi javnosti v matični državi.

MEDNARODNI SIMPOZIJ O CANKARJU V LJUBLJANI

Tri Cankarjeve orientacije

Iz predavanja akademika Josipa Vidmarja ob 100-letnici Cankarjevega rojstva

Na nedavnem mednarodnem simpoziju o Cankarju v Ljubljani ob stoletnici njegovega rojstva je imel zanimiv referat akademik Josip Vidmar na temo »Tri Cankarjeve orientacije«. Potem ko uvodoma ugotavlja, da bi bilo sicer dobro in mogoče Cankarjevo umetniško delo razlikovati po njegovih artističnih smereh in tendencah, vendar le-to terja obsežnejšo in zelo podrobno analizo, se je vseeno odločil, da bo skušal ilustrativno spregovoriti o treh poglavitnih Cankarjevih orientacijah kakor se kažejo v njegovem delu.

Cankar spada v vrsto pisateljev, je dejal na začetku Vidmar, ki zelo zgodaj in zelo zavedno nadzirajo in ravno svoje delo. O tem imamo vrsto dokazov, zlasti v njegovi

korespondenci. Pri dvainvajsetih letih je dovolj dolocno vedel za svoje mesto v literaturi, o čemer je pisal Otonu Zupanciču v avgustu 1898: »Moja stvar je noveleta, moram drama, pesem ne!« Zato se ni čudil, da je zelo zgodaj, se pravi že naslednje leto formuliral in objavil svoj literarni program. V tem programu je zapisal »elikiokrat citirane besede: »Ali ta veliki tekst je strašen. Nepriljetno je, če človek nima kruha. Jaz vem to jako dobro. In že je obseden duh upornosti sestradane obraze in stiskajo se okrvavljene pesti, prišel bo čas, ko se bodo majali beli gradovi ob svitu krvave zore. Toda jaz za svojo osebo moram reči, da me veliko bolj vznemirja to strašno duhovno uboštvo, ki je razliko kot umazano morje po vsi naši mili domovini.«

Smisel teh besed je jasen. V njih je pod vplivom dunajskih izkušenj izražena zavest o socialno revolucionarnem dogajanju v Evropi, predvsem pa zavest o strašnem duševnem uboštvo v slovenski domovini. Drugo dejstvo ga prikazuje bolj boleča in v svojem delu mu namerava posvetiti več pozornosti kot prvemu. To je njegov literarni program, ki ga je dosledno izvajal ves čas svojega bivanja na Dunaju. Boj zoper strašno duševno uboštvo, mentalno in moralno — v prvi vrsti. Ves čas pa le ne pozabi revolucionarnega dogajanja, ki intenzivne zaživi v njegovem delu zlasti okrog 1907, ko se Cankar aktivno politično poveže s socialno demokratsko stranko.

Prvo njegovo poglavito tematiko srečujemo v njegovem dunajskem času vespovod. V obsežnejših delih bojuje bolj zoper strašno duševno uboštvo v obeh sferah v mentalni in moralni, včasih v vsaki posebej, včasih v obeh hkrati. To smer lahko zasledimo od satirične komedije Za narodov blagor do satiričnega pregleda slovenske mizernosti v Gospe Judit in v vrsti drugih spisov. Mentalno pa je najbolj borben v tem času njegova Knjiga za lahkomišelnice ljudi, ki vsebuje vrsto sijajnih prebiskov pa tudi bravurnih izizvov nashi domači umski in moralni letargiji.

Sporedno s tem obsesnim opusom pa mu na stajajo tudi delna socialna kritična vsebina, saj skoraj vse življenje na Dunaju v Ottakringu, znamenitem delavskem okraju. Prvi močnejši rezultat te orientacije je drama Kralj na Betajnovi, ki obravnava prvobitno akumulacijo kapitala v našem okolju. Ista miselnost ga privede do vrste socialnih črtic

karju, ki je trajal od 7. do 9. julija vključno in katerega se je udeležilo omejeno število seminaristov. Program je bil izredno bogat, saj so si sledila nešteta predavanja po 20 minut vsako v jutranjih in popoldanskih urah.

Pc pozdravu predsednika SAZU dr. Janeza Milčinskega in uvodnem nagovoru akademika Josipa Vidmarja so se vrstili posegi slovenskih, koroskih, hrvaških, srbskih, bolgarskih, poljskih, makedonskih in nemških predavateljev o Cankarjevi kulturni politiki, tendenci v literaturi, literarnem zoru, estetski, perspektivi v njegovem dramatik, o Cankarjevem prispevku k evropski dramatik, o dramatični figuri in metafori v Cankarjevi prozi itd.

XII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture se je zaključil včeraj po petkovem sprejemu vseh seminaristov pri rektorju in zvečer na Trgu osvoboditve z zadnjim predavanjem doc. dr. Helge Glušič o sodobni slovenski pripovedni prozi.

NEVA DI LENARDO NAZZI

razstava v palači Costanzi v okviru festivala znanstvenofantastičnega filma

Tullio Crali-slikar bujne fantazije

V nasprotju s tem, kar bi mogli sklepati po primku, Tullio Crali ni naš rojak, kajti rodil se je v Italiji pri Hercegovini v južni Dalmaciji l. 1910, a že zelo mlad je prišel v naše kraje in dolgo živel v Gorici in Trstu, tako, da bi mogli zanj reči, da je iz naših krajev. V Gorico je prišel, ko je bil star 12 let, prvič pa se je predstavil kot slikar občinstvu leta 1930 na univerzitetni razstavi v Trstu, kjer je dobil tudi prvo priznanje.

Tullio Crali spada med najbolj znane imena iz dobe, ko se je tudi pri nas začel uveljavljati kubizem in ko je bil Marinetti visoko cenjen. Crali je spadal v navozji krog Marinettijevih pristašev in tud Marinetti ga je »risoko cenil. Nih čudnega ni, če Cralija kubizem spjel najprej na pot čistege futurizma, nato pa dalje v zvrst delu napredne likovne stvarjalnosti, ki se je izražala v tako imenovanem aeroslikarstvu.

Sicer pa ni Crali ostal le »idejno ali »ideološko navezan na leto-

talstvo in vesolje, seveda preko svoje likovne izraznosti, pač pa se je tudi sam nekoliko posvetil praktičnemu letalstvu, postal je pilot. Dodati pa moramo, da izhajata olji »intervju z nebesom« in »Srečanje s planetom« že iz leta 1931, torej iz dobe pred 45 leti, ko se o takih temah prav gotovo ni veliko govorilo. Izpred 13 let je njegovo olje »Kozmični polet«, komaj dve leti stare pa je njegova zanimiva slika »Zvočni zid«. Zanimivo je njegovo olje iz leta 1970 z naslovom »Nebes v akrobatskem poletu«, iz leta 1969 pa izhaja slika z naslovom »Vrtnice iz vesolja«.

Se bi lahko navedli značilne naslove posameznih njegovih olj, naslove del, ki so več ali manj vezani z letalstvom, z vesoljem, vsekakor z okoljem, ki je ločeno od tal, od vsakdanjega življenja. V vsem tem se opaža Cralijevo prehitvanje časa, posebno če jemljemo v poštev, da se je s tovrstno tematiko začel ukvarjati že pred tremi, štirim desetletji. Začel je pač doživljati dobo, ki je šele mno-



«Letalska drama 1957» Tullio Crali

iz ottakrinskega življenja, ki poteka pred njegovimi očmi na Ulici umirajočih, kakor se glasi naslov tiste izmed njih, ki je najbolj zgoden izraz njegove socialne zavesti. Njegova politična povezava s socialno demokracijo pa mu je dala pobudo za monumentalno povest Hlapec Jernej in njegova pravica in za satirično parafrazo podobnega socialnega motiva, za Zgodbo o Šimnu Sirotniku.

Sinteza obeh smeri zastavljenih v njegovem literarnem programu pa predstavlja njegova najbolj prepričljiva drama Hlapec, v kateri je svojo moralno in politično kritiko našega javnega življenja združil s socialno mislijo, ki ni samo napotek za rešitev iz naše mizerije, temveč tudi iz strašnega duševnega uboštva.

V opisani orientaciji je Ivan Cankar doživljal tri črtine svojega življenjskega dela. In če nameravamo govoriti o njegovi drugi in se o tretji orientaciji, moramo upoštevati, da osnov svojega prvotnega programa ni nikoli zavrgel, da pa se je nekako spreminjal in premišljal njegov odnos do stvari in dejstev našega življenja, najprej zaradi nove perspektive, v kateri so mu stopale pred oči, nato pa še zaradi velikega zgodovinskega dogodka, ki je pretresel Evropo in pahnil tudi naš svet v vrtnice burnih dogodkov, v katerih so pričele razpadati največje zgodovinske tvorbe, z njimi pa tudi nacela in kritični nekdajnjega življenja. Skratka zaradi pretresa, ki ga je v njegovi notranjosti povzročila prva svetovna vojna. Leta 1909 zapusti Cankar Dunaj in svoje tamkajšnje okolje. Po nekajmesečnem bivanju v Sarajevu se vrne v Ljubljano, kjer se napoved nastani na Rožniku. S preselitvijo se izvrši sprememba v njegovem gledanju na življenje. Spremembe ni prav lahko opisati ali opredeliti. Toda po dveh letih bivanja v domovini jo ugotovi Cankar sam ob znanem O. bisku bratrance Izidorja Cankarja. Takrat pravi svojnemu sogovorniku: »Ko sem se vrnil domov, sem spoznal, da je vse nekaj drugega, če človek stoji doma, kot če misli na dom; če je še tako krepak, se mu v tujini mora odtujiti. Ko sem bil na Dunaju, sem videl domovino, kakor gledam znanca na fotografiji, namesto da bi govoril z njim in mu gledal iz oči v oči.«

Odtujenost njegovega prejšnjega življenja je zdaj pretopljena v nov odnos in novo čustvo. Poleg tega pa se njegova pozornost očitno usmerja v nove sfere življenja. O

tem zgovorno pričajo njegove knjige tega časa, kakor Volja in moč, ki nam že z naslovom oznanja svoj psihološko problematiko, njegova zadnja drama, poetična in sim-bolična Lepa Vida, ki jo lahko označimo tudi kot pesem hrepenenja. Vsekakor je jasno, da se zdaj njegova misel skoraj dramatično obrača naznoter in pričena se njeno romanje po temnem labirintu. Na tem romanju si Cankar izprašuje vest in se obsoja še siloviteje in neizprosnije, kakor je prej obsojal naše življenje.

Nova smer v notranjost je očt-na že v »Ziklu Ob svetem grobu, ki je posvečen spomin in misli na mater svetnice. Razvil jo je do skrajnosti v obeh avtobiografskih knjigah tega časa v Mojem življenju in v Grešniku Lenartu.

Cankarjeva umetniška orientacija teh let je tedaj tudi po snovni plati nenavadno subjektivistična. Ukvarja se z notranjostjo, pri čemer ves čas obletava poetovo krivdo pred obličjem matere, ljubice, življenja in celo pred obličjem zadnje umetniške resnice do omemoglosti. In zdaj udari v to njegovo vase zamišljeno zbra-nost grom prva svetovne vojne. Kaj je povzročilo v Cankarjevi umetniški orientaciji? Že l. avgusta 1914 je izšla njegova črtica Pogled iz skatlice, v kateri si govorijo: »Odpahni pokrov, ozri se s strahopetnimi očmi! Narodi gredo svojo silno pot... Ze različni obraze, čuješ glasove... Kdo je kle-sal te obraze? Ne Bog! Od kod ta glas? Ne božji ni, ne človeški. Živalski je. Ni v njem sovraštva ne srda, še bridkosti ne — brezbe-sedno iz globočine zemlje izruvano tulenje po krvi je to... V skatljici je mir... Odpahni pokrov, novosti! Ozri se z očmi, kalnimi o ne-sramnih solz. Kdo je še tam, kaj je tam, kjer so stali neke narodi tega sveta? Prilezi, pglej artist, ki ti je bilo zoprn življenje, zato ker nisi živel. Ti nisi mogel živeti, objokoval si vsak rahel udarec: v svoji nizkosti zavisti si pljuval na resnično in lepo življenje drugih. Glej tam tisočkrat tisočero jih leži poteptanih! Velikih življenj, ki so s silnimi rokami segala do nebes... Na tleh, pod konjskimi kopiti! Pod železnimi kolesi! Tako gre do narodi svojo pot. Zakleni skatljico... da ne pogineš v nji. Če si praslal v teh časih strahotne medij in boja, se zakleni in smoj, nič te ne bo škoda.«

D. Z.

(Nadaljevanje na zadnji strani)

BRANKO MARUŠIČ

Goriški protomedik Anton Muznik

(Ob 250-letnici rojstva)

Življenjepisni podatki o Antonu Muzniku, Pregljevem »zdravniku Muzniku«, so zelo nepopolni. Njegovo rojstvo nam označujeta dva podatka, leto (1726) in kraj rojstva (Sv. Lucija ob Soči, današnji Most na Soči). V letošnjem letu mineva dvestopetdeset let od njegovega rojstva in temu jubileju so posvečeni naslednji doneski k njegovi biografiji.

Zgodovinskemu pregledu in oceni razmer na Goriško - Gradiščanskem v 18. stoletju dajejo prav posebno mesto zdravniki, ki so tedaj v deželi delovali ali pa rojaki, ki so si slavo pridobili na tujem. Niti slovenska niti italijanska historiografija o Goriški se nima zgodovinske monografije s področja medicine, da bi lahko v teh uvodnih stavkih podali pravo oznako razmer, v katerih je skoraj štiri desetletja deloval Anton Muznik. To pisanje si prav gotovo ne lasti pravice, da je s tem o tem znamenitem goriškem zdravniku povedana že zadnja beseda, zlasti zato ne, ker moramo označevanje dela prepustiti zgodovinarjem medicine. Ne moremo sicer trditi, da Muznik takih oznak doslej še ni bil deležen. Te nelahke naloge sta se lotila zdravnika B. Gregorin in R. Rocco, a vendar jima je bil Muznik le člen k pestri in zanimivi zgodovini goriškega zdravstva od prvih znanih pojavov do današnjih dni. Slovenska historiografija o Goriški: ni sicer doslej podala še ocene Muznikovega dela, zato pa je nekaj prispevkov, ki govorijo o življenju in kar je zanimivo in omembe vredno, Muznik je junak treh literarnih del slovenskega pisatelja dr. Ivana Preglja; pisatelj in njegov junak sta bila namreč rojaka.

Te doneske smo začeli z ugotovitvijo o znamenitih goriških zdravnikih iz 18. stoletja. Naj jih naštejemo, dasiravno je njih seznam lahko nepopoln. Tudi tak podatek more graditi podoba razmer Muznikovega časa. Pojav tolikih prizadevnih zdravnikov zlasti v drugi polovici 18. stoletja ni slučajnost, pač pa zrcalo razmer, ki jih je v habsburški monarhiji, kamor je Goriško - Gradiščanska dežela sodila, ujavala razsvetljena cesarica Marija Terezija in njen sin cesar Jožef II. Cesarski ukrepi so zadevali tudi področje medicine in gotovo ni odveč podatek, da je peto leto vladanja avstrijske cesarice (1745) prišel na Dunaj znameniti Gerhard van Swieten (1700 - 1772) iz Leydena na Holandskem, ki je postal dvorni zdravnik ter je reformiral državno sanitetno upravo in dunajsko medicinsko fakulteto, zaradi njegovih zaslug je postal Dunaj za dolga desetletja eno pomembnih evropskih medicinskih središč.

Toda vrtno se k izhodiščnemu namenu in navedimo najprej vse do danes poznane pomembne goriške zdravnike 18. stoletja. Začnimo s tistimi, ki so na Goriškem delovali. Giovanni Battista Bisizio (1673 - 1753) je sicer prišel s svojim zdravniškim delom že konec 17. stoletja. Bil je najbolj proslavljen goriški zdravnik prve polovice stoletja. Univerzitetne študije je dokončal v Padovi in znanimivo, da je prav v letu njegove smrti (1753) avstrijska cesarica izdala predp., da deželni zdravnik ne more biti tisti, ki ni dokončal avstrijske univerze. Tak predpis je prizadel dva pomembna zdravnika, ki sta na Goriškem delovala v drugi polovici stoletja. B. la sta Pier Francesco Scati (1730 -) in Bartolomeo Patuna (1738 - 1823), prvi je bil Lombardijec, drugi pa Rečan; oba diplomata padovanske univerze, sta svoji diplomii notificirala na Dunaju. Njun sodobnik je bil Anton Muznik. Njih praktično delo bi ostalo danes pozabljeno, če se ne bi uveljavil kot strokovni medicinski pisci. Patuna je pisal o področju ginekologije, otroških boleznih in prirodoslovja, Scati pa je pisal o urologiji in o otroških boleznih. O Muznikovem delu pa spregovorimo kasneje.

Nekaj je zdravnikov, goriških rojakov, ki so se visoko uveljavili v svetu. Naključje je hotelo, da so se kar štiri rodili v Solkanu. Najstarejši je Ivan Stefan Zanutti, ki je bil dekan dunajske medicinske fakultete in cesarjev osebni zdravnik. Podrobni življenjepisni podatki doslej niso znani; leta 1713 se je odlikoval pri zdravljenju ob epidemiji kuge na Dunaju. Takrat je kugo zatiral tudi njegov sovaščan Franc Ksaverij Bensa (1670 - 1750), ki je napisal o tem tudi knjigo »Historia relat o pestis, annis 1712 - 1714, Austriam et conterminas partes infestantis« (Dunaj 1717). Potem omenjamo enega najpomembnejših goriških zdravnikov vobče, Marka Antona Plenciča (1705 - 1786), profesorja dunajske univerze, tvorca nauka o »contagium vivum« in predhodnika moderne bakteriologije. Četrti Solkanec je Anton Mihelič (1748 - 1818), profesor na medicinski fakulteti v Pragi, njen dekan in rektor tamkajšnjega vseučilišča; objavil je dela s področja fiziologije in farmakologije, poglavitni je njegov doprinos k zgradbi in funkciji živčnega sistema (»Scrutinium hypothesos spiritum animalium«, Praga 1782). Profesor praške medicinske fakultete je bil tudi Plencičev sin Jožef (1752 - 1785). Poleg štirih Solkanec omenimo še Goričana Andreja Mostetiga, ki si je pridobil zlato medaljo zaradi uvajanja vakcine na Madžarskem na prelomu 18. in 19. stoletja in Giuseppea Antonia Triussija (1740 -) iz Krminja, ki je bil deloval na dunajskem dvoru. Ker kot povedano zgodovina medicine na Goriškem ni popolnoma raziskana, tudi gornje navedbe ne morejo biti popolne.

Po tem uvodu pričnimo s poglavitnim namenom tega prispevka.

Anton Muznik je bil rojen leta 1726 v Sv. Luciji ob Soči. V cerkvenih matrikah rojstni podatki niso izpričani; v Muznikovem rojstnem kraju so mnogo kasneje pričeli krstiti (1756), arhiv župnje v Volčah, kamor je Sv. Lucija pred tem sodila, pa je bil uničen. Najverjetneje sta podatke o letu in kraju rojstva točna. Muznik sam bi namreč šel za življenja ugovarjal tem podatkom, ki so objavljani v vseh treh izdajah P. A. Codellijevega leksikona »Gli scrittori friulano - austriaci degli ultimi due secoli« (Gorizia 1733, 1785, 1792), nezmehljeno. Da je bil rojen v Sv. Luciji nam je sporočil v svojem poglavljenem delu »Clima Goriense« (»in valle autem ad latus dextrum Isontii alii sequuntur pagi praenipius iterum est Pons Sanctae Luciae vel Sancti Mauruspruck, nomen enim accipit locus iste, et natalis meus a Sanctis, quibus binae Ecclesiae dedicate sunt, at a duobus pontibus pontibus lapideis«). Tudi v tiskani disertaciji iz leta 1758 se Muznik omenja kot »Antonius Musnig Tolminensis ex comitatu Goriensi«. Rojstni kraj je potemtakem ugotovljen, verjetno pa tudi v letnici rojstva ne moremo dvomiti.

Tem ne povsem potrjenim podatkom o Muznikovem življenju, ki jim sledimo že od samega rojstva dalje, sledijo zelo skromne navedbe, da se je šolal na Kranjskem in Hrvaškem. V svoji »Clima goriense« je poleg že omenjenega podatka ohranil le nekaj skromnih vesti za prvih trideset let svojega življenja. Tako piše, da je leta 1756 (in nato enajst let kasneje, ko je že bil v Gorici - 1767) zdrazil kugo v Transilvaniji (»cum ea praxi, quam habui anno 1756, et 1767 dum in Transilvania peste decumbentibus medicum tulj opem«). Potem se je kot vojaški zdravnik med leti 1758 do 1763 udeležil avstrijsko - ruske vojne (»quam per alios comparavi, dum ab anno millesimo septingentesimo quingagesimo octavo, usque ad annum millesimum septingentesimum sexagesimum tertium in bello Borussico Augustissimae Romanorum Imperatricis militibus medicum feci«). Zelo verjetno je pred odhodom na bojišče promoviral za doktorja zdravilstva na dunajski univerzi. Tudi o njegovem univerzitetnem študiju ne vemo veliko. Njegovo ime se v matrikah dunajske univerze za čas 1735 - 1758 ne pojavlja, toda 16. januarja 1758 je opravil (»satis fecit«) neki izpit in bil 22. marca isto leto promoviran v objavljeni disertaciji »Dissertatio inauguralis de delirio febrili« beremo (Dunaj 1758, 30 neofečlenih strani), da jo je javno zagovarjal dne 10. marca 1758.

Disertacijo je posvetil Štefanu Krusperju iz Varba, madžarskemu odličniku za izkazano pozornost v času ko je na področju goratega in s soljo bogatega področja Maramureza (danes v Rumuniji, med Bukovino in Transilvanijo) zdravil kugo. Važnejše od tega dedikacijskega podatka pa je Muznikova zatrditev, da je pri pisanju svoje disertacije sledil van Swietenovemu nauku in da je bil njegov slušatelj (»Dissertation de Delirio Febrili concursus, sequor vestigia Illustrissimi L. B. van Swieten, quem ex Cathedra dicentem per plures annos audivisse semper gloriabor«). Van Swietenov nauk je rezultat razvoja medicine predvsem od 17. stoletja dalje, ko se pri starem Hipokratu, antičnem zdravniku, zgleduje Anglež Thomas Sydenham (1624 - 1689). Kot stari Hipokrat tudi angleški zdravnik priporoča opazovanje bolezni, kaj šele na podlagi tega je mogoče obolelega zdraviti. Sydenham je pisal o zunanjih in notranjih vzrokih bolezni, ugotavljal je pojav posameznih bolezni v določenih letnih časih. Njegovo delo je nadaljeval Holanec Herman Boerhaave (1668 - 1738), ki je od zdravnikov zahteval kar najbolj natančen popis bolezni in opazovanje bolnika. Njegov učence je bil van Swieten. Muznik je zvesto sledil tem sistemom opazovanja in nato zdravljenja bolezni.

(Nadaljevanje prihodnje nedelje)

Montreal

Montreal

Montreal

MORDA ODLOČILEN UDAREC OLIMPIJSKIM IDEALOM

Večina afriških držav je odstopila iz protesta
Uspela svečanost ni zakrila občutka grenkobe

Nekaj držav še koleba (med temi tudi Kuba) - Danes bodo že oddali štiri zlate kolajne: prvo bodo podelili v streljanju

MONTREAL, 17. — Dvajset držav se je odzvalo pozivu tajnika afriške skupščine za sport, Jeana Claudea Ghanghe, ki je zahteval, da vse države te celine bojkotirajo letnjske olimpijske igre v znak protesta zaradi prisotnosti Nove Zelandije. To je izredno hud udarec za igre, udarec, ki ga verjetno nihče ni pričakoval. Groženj je bilo res precej, kazalo pa je tudi, da nihče resno ne misli na bojkot. V zadnjih urah, ko so nekatere države že odpovedale udeležbo, je lord Killanin odbil še zadnji poskus prijateljskega dogovora in večina afriških olimpijskih zvez je lastnim predstavnikom sporočila svojo odločitev. Rekli smo, da je odstopilo 20 držav, število pa bi se lahko še povečalo, ker so nekatere nastopile na otvoritvi pogojno in niso v resnici sprejele dokončne odločitve. Zvečer se je celo razširila vest, da bo tudi Kuba odstopila iz solidarnosti.

Ze smo slišali komentarje, da so igre veliko izgubile le zaradi odsotnosti atletov, kot so Aki Bua in Baji, zdi pa se nam, da je dosti hujša odsonost vseh teh držav, ne glede na posameznike, ki jih predstavljajo. Zmanjkala je v Montrealu rav-

no tista komponenta, ki se nudi vizualno iskrenost in pristnost tistim olimpijskim idealom, ki so v resnici že zdavnaj zastareli ali vsaj neuresničljivi. Še bolj pa nas moti filozofiranje o nedopustnosti političnih pritiskov na športni svet, kakor da bi slednji bil neka oaza, kjer bi lahko ljudje pozabili vse svoje probleme in se prijeteljsko treptali po ramih. Take govornice pa so še bolj nesprejemljive, če pomislimo, kdo jih širi in v kakšne namene. Lord Killanin in njemu podobni pozabljajo, da je Taiwan lahko zahteval naziv republike Kitajske le zaradi neverjetne krivice, ki se se zdaj dela kitajskim športnikom, prezrejo pa tudi dejstvo, da se današnji prijatelji Nove Zelandije smejejo vsem de Coubertinovim načelom in se sedaj dopuščajo v svoji državni socialni sistem, ki bi moral že zdavnaj izginiti.

Ta dogodek je potisnil v ozadje pletek svečane otvoritve, ki je sicer odgovarjala originalnim načelom skromnosti, s katerimi so se predstavlili prireditelji. Nastop folklornih skupin je bil dosti krajši kot v Münchnu, govori prav tako zreducirani na bistveno, vstop atletov pa

je potekal zelo hitro in brez zapletov. Kaj več bi bilo morda pričakovati pri govoru predstavnika prirediteljev iger, Rousseau, ki je zbral le serije že obrablenih in zelo banalnih proglasitev, niti z besedico pa ni omenil težave in predvsem tragično odločitev afriških držav.

Po govorih sta zadnja dva tekača olimpijske stafete prinesla olimpijski ogenj do stadiona, za vse prisotne pa je prisegel izrek eden od kanadskih atletov. Kot smo rekli, je vse potekalo precej skromno, a morda prav zaradi tega tudi zelo okusno. Prirediteljem res ni moglo naprtili nobene krivde, če je bil začetek letošnjih olimpijskih iger tako malo srečen.

Danes Italijani in Jugoslovani

Italijanski in jugoslovanski tekmovalci bodo še danes polno za posleni.

«Azurri» se bodo že v jutranjih urah potegovali za prvo zlato ko-

lajno na teh igrah, namreč v kolesarstvu.

Popoldne bodo odigrali izredno težko košarkarsko tekmo proti ZDA, za katero menijo nekateri, da v njej Italijani niso povsem brez možnosti.

V vaterpolu se bo Italija srečala z Iranom in torej ne bo imela nobenih težav, v odbojki pa bo naletela na «zida», preko katerega ne bo mogla, na SZ.

Startali bodo tudi veslači, plavalci in boksarji, poleg njih pa še tekmovalci v modernem peterboju ter strelci.

Jugoslovani se bodo v kosariki srečali s Portorikom, ki jim ne bi smel povzročati težav, v vaterpolu pa bodo kasno ponoči (pravzaprav že v ponedeljek) igrali s Kubo. Še lažjo nalogo bodo imeli rokometaši v dvoboju z domačini, s Kanadčani.

«Plavi» bodo v boks nastopili v predtekmovalju, vendar za njihove nasprotnike še ne vemo, ker so jih izžrebali šele včeraj.

Med plavalci bosta startala brata Miloš, med veslači pa vse tri jugoslovanske posadke.

Med plavalci se je medtem razširila vest, da so zahodni Nemci prišli s seboj čudežno mazilo, ki naj bi manjšalo odpor vode na telo. Mazilo naj bi doslej imeli poleg zahodnih Nemcev tudi plavalci ZDA.

Walter Kusch, eden boljših v prsmem slogu, je izjavil, da se na 100 metrov pridobi približno pol sekunde. V glavnem nekoliko pomaga takoj po obratu.

Med plavalci se je medtem razširila vest, da so zahodni Nemci prišli s seboj čudežno mazilo, ki naj bi manjšalo odpor vode na telo. Mazilo naj bi doslej imeli poleg zahodnih Nemcev tudi plavalci ZDA.

Walter Kusch, eden boljših v prsmem slogu, je izjavil, da se na 100 metrov pridobi približno pol sekunde. V glavnem nekoliko pomaga takoj po obratu.

Med plavalci se je medtem razširila vest, da so zahodni Nemci prišli s seboj čudežno mazilo, ki naj bi manjšalo odpor vode na telo. Mazilo naj bi doslej imeli poleg zahodnih Nemcev tudi plavalci ZDA.

Walter Kusch, eden boljših v prsmem slogu, je izjavil, da se na 100 metrov pridobi približno pol sekunde. V glavnem nekoliko pomaga takoj po obratu.

Kolajne v Münchnu

1. SZ	50	27	22
2. ZDA	33	31	29
3. NDR	20	23	20
4. ZRN	13	10	18
5. Japonska	13	8	2
6. Avstralija	8	7	2
7. Poljska	7	5	9
8. Madžarska	6	10	5
9. Bolgarija	6	10	5
10. Italija	5	3	10
11. Švedska	4	6	6
12. V. Britanija	4	5	9
13. Kuba	3	2	4
14. Finska	3	1	3
15. Nizozemska	3	1	1
16. Romunija	2	6	7
17. Francija	2	4	7
18. ČSSR	2	4	2
19. Kenija	2	3	4
20. Jugoslavija	2	1	2
21. Norveška	2	1	2
22. S. Koreja	1	1	3
23. N. Zelandija	1	1	1
24. Uganda	1	1	1
25. Danska	1	1	1
26. Švica	1	1	1
27. Kanada	1	1	1
28. Belgija	1	1	1
29. Grčija	1	1	1
30. Avstrija	1	1	1
31. Kolumbija	1	1	1
32. Iran	1	1	1
33. Argentina	1	1	1
34. Libanon	1	1	1
35. Mehika	1	1	1
36. Mongolija	1	1	1
37. Pakistan	1	1	1
38. J. Koreja	1	1	1
39. Tunizija	1	1	1
40. Turčija	1	1	1
41. Brazilija	1	1	1
42. Etiopija	1	1	1
43. Španija	1	1	1
44. Indija	1	1	1
45. Jamajka	1	1	1
46. Gana	1	1	1
47. Niger	1	1	1
48. Nigerija	1	1	1

BO MONTREAL POTRDLI MÜNCHEN?

SZ, Italija in Jugoslavija naskakujejo favorite ZDA

Še vedno bo vplivala na končni izid resnost, s katero so pripravili ameriško ekipo

Letos bo kosarka na sporedu olimpijskih iger že devetlet. Prvič so jo uvedli leta 1936 v Berlinu, kjer je nastopilo kar 22 ekip. Premoči Američanov, ki so zmagali na vseh turnirjih do leta 1968 je prekinila SZ, ki je osvojila zlato odličje prav v Münchnu.

V Montrealu nastopa na finalnem turnirju le 12 ekip in sicer: SZ, Kuba, Kanada, Avstralija, Japonska in Mehika v skupini A ter ZDA, Jugoslavija, Italija, Portoriko, Egipt in Čehoslovaka v skupini B. Kot prvo lahko tako opazimo veliko razliko med skupinama. Na eni strani imamo kar tri ekipe (ZDA, Italija, Jugoslavija), ki spadajo med favorite za kolajne, na drugi pa le dve ekipe iz vsake skupine, opazimo takoj, da bo ostal vsaj en favorit brez kolajne, medtem ko se bo ena »poprečna« država (Kanada ali Kuba) lahko borila za odličje.

SZ se je za igre, kot običajno, temeljito pripravila. Od Münchna pa do danes je njena moč, predvsem v Evropi, znatno padla, predvsem v korist Jugoslavije. Tiki pred začetkom olimpijskih iger pa so njeni igralci kot prirojeni. Aleksander in Sergej Belov sta zopet v vrhunski formi in predstavljata pravo moč

sovjetske reprezentance. V dobri formi sta zopet tudi Žarmuhamedov in Edeško ter Korkija. Centre pa je odločilno ojačil mladi Tkačenko, (19 let, 218 cm), ki je kljub svoji višini in teži dovolj hiter in tehnično pripravljen. Predvsem proti Američanom, ki ne razpolagajo z močnimi centri, bi bil lahko ta igralec odločilen.

Vse pa je odvisno prav od Američanov. Verjetno imajo najmočnejšo reprezentanco, vseeno pa pomeni mnogim njihovim igralcem profesionalna pogodba več kot olimpijsko zlato, zato so ameriške reprezentance vedno zelo okrnjene. Po zadnjih vestih naj bi imela ZDA zelo močne branilce in krila, kot sta npr. Phil Ford in Quinn Buckner, medtem ko naj bi se kot strelce odlikoval Otis Birdsong. Dejstvo pa je, da so vsi ti igralci še zelo mladi.

Tudi letos startajo Italijani na kolajno. Po zmagi nad Jugoslavijo v Edinburgu in nad SZ v prijateljskem srečanju v Italiji, so Primo in njegovi sodelavci prepričani v dober rezultat. Italijansko moštvo je res dobro in izkušeno, toda v Montrealu bodo morali premagati vsaj Jugoslavijo, kar jim je v zadnjih desetih letih uspelo le v Edinburgu, ko so bili »plavi« očitno v slabi formi. Meneghin in Marzorati bosta tudi tokrat os Italijanske reprezentance, važno vlogo pa bo igrala forma nekaterih ključnih igralcev, kot sta Jellini in Bariviera. Igra Italijanov je trenutno mnogo hitrejša kot pred leti, kar je brez dvoma velika odlika, potrebna pa je tudi dobra kondicija, ki je starejši italijanski igralci morda nimajo.

Prava neznanka je letos Jugoslavija. Kot zmagovalka in protagonistka vseh važnejših svetovnih turnirjev je Jugoslavija bila morda celo glavni favoriti za končno zmago. Naenkrat pa se je nekaj zataknilo in »plavi« ne igrajo več tako kot znajo. Nekaterim reprezentantom se pozna neugirnost (predvsem bivšim vojakom) drugi pa so že trdni. Glavna hiba jugoslovanske reprezentance pa ostaja pomanjkanje do brega rezervnega branilkega para, ki bi zamenjal Slavniča in Kičanova. Ta negotovost med »malimi« igralci je seveda negativno pogojevala centre, kjer je poskodba Jelovaca odprla globoko vrzel. Vseeno pa ostaja Jugoslavija še vedno kandidat, vsaj za eno kolajno.

Zaradi ugodnega zbravanja pri do ločevanju skupin imajo realne možnosti za uvrstitev v polfinalne domača ekipa Kanade. Trener Donohue ima na razpolago dobro boro centrov in krila, a slabe branilce. Tudi ob spodbujanju domačega občinstva pa nima Kanada skoro nobene možnosti za osvojitve bronzaste kolajne.

Kanadi bi lahko računale prekrizala samo Kuba. Ta ekipa je sicer zadnje čase močno oslabila in bronasta kolajna iz Münchna je verjetno zanjo nedosegljiva. Moštvo se pozna odsonost pravega centra in gibljivega krila bodo gotovo podlegla visokim igralcem drugih reprezentance.

V znatno močnejši B skupini bosta nastopila tudi Portoriko in Čehoslovaka. Portorikanci so vedno bili iznajdljivi in siloviti ekipa, odraz tipičnega sistema ameriške igre. Moštvo pa je staro in višinsko preokromno. Portorikanci lahko premagajo kogarkoli, a se v daljših in težkih turnirjih ne znajdejo.

Čehoslovaska se je na olimpijski turnir uvrstila namesto Brazilije in Španije. Že to zagotavlja, da je ekipa dovolj solidna. Verjetno se Kos, Brabaneč, Kropilak, Kanturek in Hraska na tem turnirju ne bodo uveljavili, o njih pa bomo v bodoče še marsikaj slišali.

V pravem olimpijskem duhu pa bodo nastopile ostale reprezentance, ki so svoj cilj dejansko že dosegle.

Na tekmovalju se bodo verjetno uveljavile ekipe s hitrimi in točnimi igralci, vseeno pa bodo glavno vlogo imeli verjetno centri. Posebno važna bo vloga obrambe. Ker bodo na splošno vse ekipe branile moč - moža, bodo veliko vlogo odigrali tudi sodniki, katerih posegi bodo zelo vplivali na končni rezultat.

Na skupni lestvici ni prišlo do sprememb.

«Tour» se bo danes zaključil.

DANES ZAČETEK PLAVALNEGA TEKMOVANJA

V uvodu priložnost za NDR
M. Spitz še vedno rekorder

Bodoči zakonski par Ender-Matthes v objektivu

Z današnjim začetkom plavalnega tekmovanja prihaja OI takoj v živo. Naneslo je celo, da bo že prvi dan zelo vroč in bo iz krepke previrali razmerje sil med ZDA in NDR. Razpored predvideva za danes (pri nas bo sicer že ponedeljek) finale na 200 m delfin za moške in v štafeti 4x100 m mešano za ženske. V polfinalu na 100 m prosto za ženske in 100 m hrbtno za moške bi imela NDR celo možnost za čelni napad proti ameriški trdnjavi.

Poleg zanesljivih deklet pa imajo Nemci v delfinu svetovnega rekorderja Pytlla, ki bo imel priložnost, potrditi, da je res močnejši od predstavnikov ZDA. V hrbtnem slogu bi nasprotno morali Američani nekaj odvzeti NDR. Srečala se bosta rekorder Matthes (prvi v Mehiki in v Münchnu) ter američan plavalec na svetu. Naber je brez dvoma favorit. V ponedeljek bo tudi prvi neposredni obračun med Korneio Endrom in Shirley Babashoff na 100 m prosto. Ob velikem trušču, ki ga ta dvojec dela, se zdi, da Američanka nima posebnih izgledov za zmago.

Dva finala na 100 m prosto za ženske in 100 m hrbtno za moške nudita tudi svetovljanski motiv. Enderjeva in Matthes bi se morali kmalu po OI poročiti. Lahko si zamislimo kakšno reklamo bi doživela njuna poroka ob dvojnem uspehu v istem dnevu.

V ponedeljek bosta na sporedu tudi polfinala na 200 m prosto. V borbi bi morali poseči tudi zahodni Nemci in Sovjeti.

Za pregled in statistiko še zmagovalci v Münchnu:

ZENSKKE	
100 m prosto	Neilson (ZDA) 58"59
200 m prosto	Gould (Avstralija) 2'03"56
400 m prosto	Gould (Avstralija) 4'19"04
800 m prosto	Rothhammer (ZDA) 8'53"68
100 m hrbtno	Belote (ZDA) 1'05"78
200 m hrbtno	Belote (ZDA) 2'19"19
100 m prsno	Carr (ZDA) 1'13"58
200 m prsno	Whitfield (Avstralija) 2'41"71
100 m delfin	

Aoki (Japonska)	1'03"34
200 m delfin	Moe (ZDA) 2'15"57
200 m mešano	Gould (Avstralija) 2'23"07
400 m mešano	Neall (Avstralija) 5'02"97
4x100 m prosto	ZDA (Neilson, Kemp, Barkman in Babashoff) 3'55"19
4x100 m mešano	ZDA (Belote, Carr, Deardruff in Neilson) 4'20"75

MOŠKI

100 m prosto	Spitz (ZDA) 51"22
200 m prosto	Spitz (ZDA) 1'52"78
400 m prosto	Cooper (Avstralija) 4'00"27
1500 m prosto	Burton (ZDA) 15'52"58
100 m hrtno	Matthes (NDR) 56"58
200 m hrtno	Matthes (NDR) 2'02"82
100 m prsno	Taguchi (Japonska) 1'04"94
200 m prsno	Hencken (ZDA) 2'21"55
100 m delfin	Spitz (ZDA) 54"27
200 m delfin	Spitz (ZDA) 2'00"70
200 m mešano	Larsson (Švedska) 2'07"17
400 m mešano	Larsson (Švedska) 4'31"98
4x100 m prosto	ZDA (Edgar, Murphy, Heidenreich in Spitz) 3'26"42
4x200 m prosto	ZDA (Kinsella, Tyler, Genter in Spitz) 7'35"78
4x100 m mešano	ZDA (Stamm, Bruce, Spitz, Heidenreich) 3'48"16
nes vztraja samo še čas Spitzja 54"27 na 100 m delfin.	

Japonci v škripčih

Telovadni olimpijski turnir začne v popolni negotovosti. Edina jasna točka naj bi bila zmaga: Sovjetin v ekipni konkurenci, med posamezniki pa bi jih zelo lahko presenetila mlada Romunka Nadia Comaneci, že svetovna prvakinja.

Sovjetinje imajo v svojih vrstah poleg Turisčeve in Olge Korbut novo mlado telovadko, ki bi lahko postala ljubljenska gledalec in zato tudi sodnikov. Gre za komaj 13-letno Marijo Filatovo, pravo sceno s 132 cm telesne višine in 30 kg telesne teže. Filatova je na predtekmovalju že ogrela občinstvo z nekaterimi drznimi in istočasno ljubimi vajami.

Pri moških so se znašli Japonci nenadoma brez odličnega Kazamatsuja. Na hitro so ga morali operirati na slepiču. Sovjeti so dobili zato nove upe, da bi v ekipni uvr-

stitev prehiteli Japonce in jih napadli tudi za prestižni naslov med posamezniki. V Sovjetski zvezi ni posebnih novosti v ekipi. Njihov najboljši bi moral biti Adrianov.

Japonci nudijo poleg olimpijskega prvaka Kata tudi mladega Kajimo, ki naj bi bil japonski telovadec bodočnosti.

Najboljši sprinterji ZRN Inge Heiten (11"04 z električnim merjenjem na 100 m) in Anagoret Richter (10"8 z ročnim merjenjem v isti panogi), bosta nastopila tako na 100 kot na 200 m.

MONTREAL, 16. — Dva kanadska kolesarja francoske narodnosti sta zapustila olimpijsko reprezentanco in se vrnila domov. Njun odstop je zaostril odnose med francoskimi in angleškimi nacionalisti.



Tudi Filibert Bayi je eden izmed atletov, ki ga po odstopu afriških držav ne bo na startu v Montrealu, kar bo gotovo pomenilo veliko izgubo za prilivnost atletskega sporeda

TOČKE V MÜNCHNU

(V tej razpredelnici je vsaka zlata kolajna ocenjena s 6 točkami, srebrna s 3 in bronasta z 1 točko).

1. Sovjetska zveza	403
2. ZDA	320
3. NDR	209
4. ZRN	126
5. Japonska	110
6. Madžarska	91
7. Avstralija	71
8. Bolgarija	71
9. Poljska	66
10. ITALIJA	49

11. Švedska in V. Britanija	48
13. Romunija	37
14. Francija	31
15. Kuba	28
16. ČSSR	26
17. Kenija	25
18. Finska	24
19. Nizozem.	22
20. JUGOSLAVIJA,	
Norveška	17
22. S. Koreja	12
23. N. Zelandija	10
24. Švica in Kanada	9
26. Uganda	7
27. Danska, Belgija in Grčija	6
30. Avstrija in Kolumbija	5
32. Iran	4
33. Argentina, Libanon, Mehika, Mongolija, Pakistan, J. Koreja, Tunizija in Turčija	3
41. Brazilija, Etiopija in Španija	2
44. Indija, Jamajka, Gana, Niger in Nigerija	1

Na Japonskem prve «tehnološke» igre
V Münchnu rekordi na vseh področjih

SZ in NDR spremenili ravnotežje svetovne športne moči

Druge svetovna vojna je preprečila igre leta 1940 in 1944. Na višku prestiža in moči Nemčije po letu 1936 je bilo na dani, da bodo naslednje izvečbe olimpijskih iger doletene njenim najboljšim za-veznikom Japonci in Italiji, oziroma Tokiu in Rimu. S temi igrami ni bilo seveda nič, ker je imel svet tedaj vse druge opravke.

S se nezacepljenimi ranami se je športni svet zbral v Londonu leta 1948. Japonci in Nemčija sta bili ... izključeni za eno kolo. Niti Sovjetska zveza se še ni čutila dovolj pripravljena za udeležbo. Poleg običajnih Američanov so veliko odnesli tudi Švedi, najznamenitejša figura pa je bila Nizozemka Fany Blankers-Koen, leteca mamica, ki je osvojila 4 zlate kolajne v atletiki.

Športni uspeh so doživele igre v Helsinkih. Svet je bil na startu brez večjih odsotnosti. Igre so bile pravo zmagovalstvo Emila Zatopka, izredni pa so bili tudi Madžari.

Sovjetska zveza je ob prvem nastopu že posegla po zlatih kolajnah. Med udeleženci najdemo znamenite figure poklicnega športa. Med temi boksarja Floyd Pattersona in slovitega francoskega kolesarja Anquetila.

S selitvijo v južna morja (Melbourne 1956) so igre ponovno začele v nemirne vode. Izven sezone so bile športno razvite države severne poloble pod močnim organizacijskim pritiskom. Poleg tega so morale igrati prenatrati posledice napada Anglije, Francije in Izraela proti Egiptu zaradi suškega prekopa reke Nila. Poleg tega so bili problem dveh Kitajsk, ki se še do danes ni rešil. V Melbourne so prišli tudi športniki LR. Kitajske, ki pa so mesto zapustili, ko so v olimpijsko gibanje sprejeli tudi Taiwan. Na športnem polju je bil izredni podvig Avstralije v plavanju ter Sovjetska Kuca v atletiki. Sahlin in Latinina sta v telovadi osvojila vse kar se je dalo. Jugoslovani Franjo Mihalič je bil drugi v maratonskem teku. Oeter pa je začel izredno serijo štirih zaporednih zmag v metu diska.

Rim je gostil naslednje igre orga nizacijsko dobro pripravljen. Športno pa manj. Večkrat je bilo na stadionih več tujih kot domačih gledalcev. Bilo je tudi nekaj nešportnih podvigov. Prekinjena je bila premoč ZDA v sprintu, Italijan Berruti je navdušil z zmago na 200 m.

Japonci so pripravili prve «tehnološke» igre v Tokiu leta 1964. Resna organizacija je odvzela tisto sproščeno vzdušje, ki je ob zboru mladine bistveno. Igre so tudi razbile izolacijo Japonske od ostalega sveta. Sovjetska zveza je močno nazadovala, zelo uspešni pa so bili Američani. Prvič so bile dokaj dobro zastopane tudi nove neodvisne države Afrike.

Eksotične so bile tudi igre v Mehiki. Država je izdala težke milijarde za lepe objekte. Brezhibna kega dvoma je bil finančni vpor za Mehiko nerealen za njene zmogljivosti. Mehikanci, kot tipični latinski narod, so igram sledili brez specifičnega znanja, zato pa čustveno bliže športnikom.

Pri atletiki je ostal znamenit uspeh tekačev iz Afrike, pri plavanju pa dve kolajni Jugoslovanki Djurdje Bjedov. V daljini je bil dosežen nedosegljivi rekord 8,90 m.

München je še svezla zadeva. Bile so igre rekordov. Brezhibna organizacija, športni dosežki in prvič tudi gverila. Zaradi akcije Palestincev so današnje igre podobne manevrom NATO ob sovjetski meji.

Sovjetska zveza je dosegla izreden podvig s 50 zlatimi kolajnam.



NA MOŠKEM OLIMPIJSKEM ODOBJKARSKEM TEKMOVANJU

Konkurenca na turnirju v Montrealu bo za Italijo zelo verjetno premočna

Sovjetska zveza je glavni kandidat za osvojitve zlate kolajne

Ni dvoma, da so olimpijske igre, najbolj priljubljeno in privlačno športno tekmovanje nasploh. Največ gledalcev ima atletika, nato sledi plavanje in potem so na vrsti športne igre. Po vsej verjetnosti bo tako tudi v Montrealu. Turnirji posameznih iger, kot so košarka, odbojka, rokomet, vaterpolo in nogomet privlačijo na tribune izredno veliko število privržencev posameznih panog.

Ce prelistamo zgodovino olimpijskih iger, sledimo, da sta prvič na sporedu nogometni in vaterpolo turnir že leta 1900. Štiri leta kasneje je bila vključena v olimpijski program tudi košarka in leta 1904 še hokej na travi. Rokometaši so morali čakati do 1936. leta, da so se spoprijeli za olimpijsko kolajno. To pa je bila samo želja takratne Nemčije, s Hitlerjem na čelu. Po drugi svetovni vojni so bili rokometasti spet črtani s programa, vse do pred štirimi leti. V Münchnu pa so pomerili moči samo moški in jugoslovani so izbojevali zlato kolajno. Pr-

vič bodo letos v Montrealu igrali tudi rokometarji.

Zadnja panoga, ki si je priborila olimpijsko pravico, je odbojka. Za vse bolj naraščajočo število registriranih tekmovalcev je zasvetila zelena olimpijska luč leta 1964 v Tokiu. Za to pa gre največja zasluga domačinom, ki so računali na velik uspeh domačih zastopnikov. Če jim je pri moških splošno, potem pa pri ženskih zelo presenečenje, ki so osvojili zlato medalje in se posebej z igrjo, ki je bila enkratna. V moški konkurenci so dve leti kasneje zmagali spet zastopniki SZ, v ženski konkurenci pa so se leta 1968, in dve leti kasneje, povzpeli na 1. mesto odbojkarice iz SZ.

V moški konkurenci bodo v Montrealu igrali naslednje reprezentance:

SKUPINA A:
Italija, SZ, Brazilija, Japonska in Egipt

SKUPINA B:
Kanada, Kuba, Južna Koreja, Poljska in CSSR

Italijanskim odbojkarjem je na kvalifikacijskem turnirju januarja meseca v Rimu uspel veliki met. V zaključnem spopadu štirih najboljših reprezentanc so osvojili drugo mesto, za CSSR, toda pred Bolgarijo in Jugoslavijo in si tako priborili vizez na nastop v Montrealu. Zmagi nad Jugoslavijo in Bolgarijo pa nista bili prepričljivi in "čisti", poraženi odbojkarji pa so zapustili Rim z utemeljenimi dvomi o raznih zakulisnih spletkah. Če si ogledamo končni vrstni red zadnjih dveh velikih tekmovalcev — svetovnega in evropskega prvenstva je uspeh "azzurrov" še toliko bolj dvomljiv.

Svetovno prvenstvo leta 1974 v Ciudad Mexico:
1. Poljska, 2. SZ, 3. Japonska, 4. Vzhodna Nemčija, 5. CSSR, 6. Romunija, 7. Bolgarija, 8. Kuba, 9. Brazilija, 10. Mehika in Italija šele devetajsta. Jugoslavija na tem prvenstvu ni igrala.

Evropsko prvenstvo leta 1975 v Jugoslaviji:
1. SZ, 2. Poljska, 3. Jugoslavija, 4. Romunija, 5. Bolgarija, 6. CSSR, 7. NDR, 8. Francija, 9. Nizozemska, 10. Italija, 11. Madžarska, 12. Belgija.

Pred štirimi leti v Münchnu je bil (vedno v moški konkurenci) naslednji vrstni red:

1. Japonska
2. NDR
3. SZ
4. Bolgarija
5. Romunija
6. CSSR
7. Južna Koreja
8. Brazilija

Pred skorajšnjimi igrami pa so veliki favoriti zastopniki SZ. V prvi skupini igra SZ in Japonska in že ta uvodni izločilni spopad bo slej ko prej vreden zlate kolajne. Italijani proti temu reprezentancam nimajo kaj iskati. Po našem mnenju je tudi Brazilija boljši nasprotnik. V izločilnem delu ostanejo tako možnosti za uspeh samo v tekmi z Egiptom.

V drugi skupini bodo izredno zanimivi neposredni obračuni med Kubo, Poljsko in CSSR. Kubanci so pravo odkritje zadnjih let, Poljski so svetovni prvaki, reprezentanca CSSR pa se bo v Montrealu predstavila v povsem drugačni luči kot lani jeseni v Beogradu. Nekdanji svetovni prvaki bodo igrali z najmočnejšo postavbo in seveda lahko marsikomu prekrizajo račune.

Italija bo imela sledeči razpored izločilnih tekem:

danes: SZ — Italija
ponedeljek: Italija — Japonska
sobota: Brazilija — Italija
nedelja: Italija — Egipt

V ženski konkurenci ne bosta igrali ne Italija in niti Jugoslavija.

Jugoslovance so se odredle po slabem uspehu na evropskem prvenstvu celo kvalifikacijam, Italija pa se v ZRN ni uvrstila v finale.

Tudi v tej konkurenci so velike favoritinje odbojkarice iz SZ. Pred štirimi leti je bil na vrhu naslednji vrstni red:

1. SZ, 2. Japonska, 3. Severna Koreja in 4. Južna Koreja.

Zastava Di Biasiju

MONTREAL, 17. — Italija je za svojega zastavonošo določila slovetga skakalca v vodo Klausia Di Biasija. Kandidat je bil tudi Raimondo D'Inzeo, odličtev pa je padla na Di Biasija, ker je D'Inzeo že nosil zastavo na igrah v Mehiki leta 1968.

Di Biasija so s tem nagradili za njegovo izredno uspešno športno kariero, ki se bo po igrah v Montrealu tudi končala.

TV

RAI

NEDELJA, 18. VII.
22.30 - 2.00 pregled (2.)
PONEDELEK, 19. VII.
12.00 - 13.30 pregled - Rim (2.)
13.30 - 16.00 pregled - Montreal (2.)
22.00 - 2.00 neposredni prenos (2.)

LJUBLJANA

NEDELJA, 18. VII.
15.55 - 17.30 jugoslovanska oddaja iz Montreala
22.50 - 2.00 igre, gimnastika, boks, kolesarstvo, plavanje
PONEDELEK, 19. VII.
15.15 - 18.45 pregled OI
23.00 - 2.00 igre, gimnastika, boks, plavanje

KOPER

NEDELJA, 18. VII.
16.55 - 18.35 Košarka: JUGOSLAVIJA — PORTORIKO
23.20 - 23.50 Veslanje - KV
23.50 - 0.20 Telovad' ob. vaje M-Z
0.20 - 0.50 Boks: KV
0.50 - 1.00 Kolesarstvo, ekip. kro-nometer

1.00 - 2.00 Plavanje
PONEDELEK, 19. VII.
18.30 - 18.45 Dviganje uteži, 52 kg
18.45 - 18.50 Streljanje, prosto s pi-stolo
18.50 - 19.00 Moderni peterboj - Jahanje

19.00 - 19.45 Telovadba ob. vaje M-Z
19.45 - 20.25 Boks KV
20.25 - 21.00 Igre
23.00 - 23.30 Veslanje, KV
23.30 - 24.00 Telovadba, pr. vaje - Z
24.00 - 0.30 Boks, KV
0.30 - 1.00 Igre
1.00 - 2.00 Plavanje

Finalna tekmovanja

Že danes in jutri bodo podelili prve kolajne v posameznih športih in sicer naslednje:

DANES
Kolesarstvo: 100 km ekipno
Dviganje uteži: mušja kategorija
Streljanje: pištola
Plavanje: 200 m metuljček, moški; 4x100 m mešan, ženske

JUTRI
Dviganje uteži: petelinja kategorija
Plavanje: 100 m prosto, ženske; 100 m hrbtno, moški; 200 m metuljček, ženske; 200 m prosto, moški

KOTALKANJE

ŠD Polet bo priredilo tudi letos svojo revijo

Zaključna kotalkarska revija, ki jo openski Polet pripravi vsako leto ob koncu svoje športne sezone, ne bo izostala niti letos. Od srede do sobote se bodo ta teden na dvorišču openskega Prosvetnega doma vsak dan vrstile pestre točke, ki bodo prav gotovo tudi letos enako navdušile gledalce, kot so v prejšnjih letih. Vsem tistim, ki bodo v prej omenjenih dneh prišli ob 21. uri ob opensko kotalkarsko ploščad, zato gotovo ne bo žal, pa čeprav bi morda pri tem zamudili ogled tega ali onega olimpijskega dogodka. Ne smemo namreč pozabiti, da sodijo mnogi Poletovi kotalkarji, ki bodo nastopili na letošnji reviji na Opcinah, že med najboljšje v Italiji, uveljavili pa so se tudi drugod, saj smo si lahko njihove nastope ogledali že celo po televiziji.

Ker so se Poletovi kotalkarji na svojo letošnjo revijo pripravljali še



posebej skrbno, ogled te športne predstave res toplo priporočamo.

NA OPCINAH

ATLETIKA

NA KOLONJI V TRSTU

Danes skoraj vse borovke nastopajo v peteroboju

Na sporedu bo tudi tek na 100 jardov in eno miljo

Danes zjutraj ob 8.30 se bodo atletirje SZ Bor zbrale na šolskem stadionu na Kolonji za tekmovalce v peteroboju, katero prireja Bor sam z namenom, da bi se njene atletinje pomerile v tej panogi, ki terja uravnovišeno atletsko znanje.

Tekmovanje je različnega pomena za atletinje. Patricia Padovan bo, na primer skušala doseči normo za nastop na državnem prvenstvu. Stvar bi ne smela predstavljati zanjno nobenega problema in bi morala zbrati precej več kot 3000 točk. Posebej zanimivi naj bi bili njeni nastopi v skoku v daljino (osebni rekord 5,39 m) in v metu krogla (osebni rekord 3,65 m). Ta Borova atletinja je letos največ nastopala v daljini, nedvomno pa je izrazila peterobojsko in se od današnjega tekmovalca pričakujejo že jasni napotki za njeno atletsko bodočnost.

Druga na tej lestvici "strateške" uporabe atletinje je 15-letna Marina Puric, atletinja, ki se je letos bli-

skovito povzpela v deželno elito v skoku v daljino in je dosegla dobre rezultate tudi v višini. Marina je dobra tudi v sprintu, slabše pa ji bo gotovo šlo v metu krogla.

Ostale borovke bodo nastopile bolj za razvedrilo, od njih pa lahko pričakujemo prav dobre skupne ali vsaj posamezne rezultate. Marinka Semolič je, na primer, slaba v krogli, odlična pa je v sprintu in morda se v njej skriva tudi velik talent za tek čez ovire.

Že uveljavljena Sonja Antoni ne potrebuje posebnih predstavljaj. Negotov je nastop "priložnostne" atletinje Viviane Kus, ki je sicer odbojkarica.

Prvič se bo v peteroboju pomerila tudi sprinterka Danijela Trečjak. Tudi zanjo velja isto kot za Semoličev.

V mladinski kategoriji napeto pričakuje svoj nastop Bruna Mahne, pri članicah pa bo verjetno startala Loredana Kralj.

Tekmovanje bo deželnega značaja in gotovo bo na startu vsaj še 10 atletin iz Trsta in dežele.

Ostale panoge je organizator vključil v program le zaradi "eradovednosti". Morda bodo v naši deželi prvič tekli na 100 jardov in eno miljo. Ženske bodo imele možnost, da pretečijo 400 m čez ovire. Ob koncu jutranjega programa bodo atletinje metali kladivo.

V peteroboju se bo tekmovala z zadnjima dvema panogama nadaljevalo tudi v popoldanskem urah, z začetkom ob 18. uri.

K. B.

NOGOMET

V MONTREALU

LR Kitajska sprejeta v FIFA

MONTREAL, 17. — Na zasedanju mednarodne nogometne zveze so ljudsko republiko Kitajsko sprejeli v vrste te organizacije. Sprejeti so jo soglasno.

Na istem zasedanju so izločili iz vrst članstva Južno Afriko, ki je s svojo rasistično politiko kršila statut mednarodne nogometne zveze. Statut FIFA namreč ne dopušča nobenega plemenskega razločevanja med svojimi članicami.

Neuradno se je izvedelo, da je na tem zasedanju LR Kitajska postavila zahtevo, naj se iz vrst FIFA črta tudi Tajvan. Te zahteve pa na zasedanju niso postavili na dnevni red. Tako zdaj še ni znano, kako bo reagirala LR Kitajska: ali bo sprejela članstvo v FIFA ali pa ga bo odklonila.

S ŠTIRILETNI NASKOKOM

SOVJETI SE PRIPRAVLJAJO NA IGRE 1980

MOSKA, 17. — Sovjeti se zelo poglobno pripravljajo na olimpijske igre leta 1980, katere bodo gostili v Moskvi. To je danes povedal glavni sovjetski športni predstavnik Sergej Pavlov v Montrealu. Kar se tiče športnih naprav nimajo še danes Sovjeti nobenih težav, ker imajo že skoraj vse zgrajene. Hujši pa je zanje problem turistov, kar doslej niso nikoli sprejeli tako velike množice tujcev. V Moskvi namreč pričakujejo za častni igor najmanj 150.000 turistov, za katero bodo morali več hotelov še dograditi. Te hotele jim građa francoska, ameriška, švedska in jugoslovanska podjetja.

MLADINSKA DELOVNA AKCIJA BENEČIJA 76

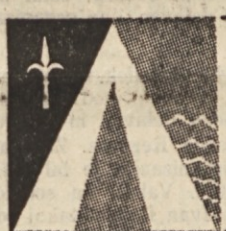
Od 1. do 10. in od 10. do 20. avgusta

Prijave sprejemajo prosvetna in športna društva ter urada SPZ in ZSSDI v Trstu, tel. 31-119 in v Gorici urad v Ul. Malta 2 (Vili Princič), tel. 24-95

ROD MODREGA

TABORNIŠKI KOTIČEK

GORICA



Nesreče terjajo vedno več žrtev in invalidov. Večkrat se usoda ponesrečenca odigra prav v prvih minutah po nesreči, napačna pomoč pa lahko kvarno vpliva na bolnikovo stanje in na trajanje zdravljenja.

Da je pomoč takojšnja in pravilna pa moramo ohraniti mirno kri. Pomislimo, kaj moramo storiti in česa ne smemo. S svojim ravnanjem in spodbudno besedo ohranimo ponesrečenca.

Medtem pustimo ponesrečenca pri miru, morebitne rane odpremo za pljučno odstranimo; prej si pa med njimi izberimo pomočnika. Sedaj pa takoj preverimo splošno stanje ranjenca: pogledajmo barvo kože in ušesnice, če je pri zavesti ali ne, ocenimo telesno temperaturo, dihanje in utrip srca. Če je pri zavesti, naj srm pove kaj se je zgodilo in kaj ga boli. Pogledajmo se, če krvavi ali ima kakšno zlomljeno kost.

Nezvestnega obrnemo na bok z glavo navzdol ali vsaj z glavo v stran, sicer se utedne zadušiti: jezik mu lahko zdrkne v žrelo ali pa ga zadušijo krl ali izbljvijo v dihalnih poteh. Prav tako ga lahko zadušimo, če mu skušamo olivati v usta kako tekočino.

Ce ugotovimo, da ne diha, moramo takoj začeti z oživiljanjem; če tudi: srce ne dela, ga spravimo spet v tek z zunanjo masažo srca. Slednje ne bomo tu opazili, ker je ni mogoče improvizirati brez praktičnih vaj in ugotovimo, da ne diha, ne moremo izvesti nobene pomoči. Če je pri zavesti, mu pomagamo, da se ne zaduši, če ne diha, mu pomagamo, da se ne zaduši.

Najuspešnejši način je t.i. umetno dihanje čista na usta ali čista na nos. Storit moramo sledeče: ponesrečenca, ki leži na hrbtu, naj povzamemo dihalne poti morebitnih tujkov in odpremo ohratnik. Nato poklekemo k njegovi glavi, z eno roko mu nekoliko dvignemo vrat, z drugo pa mu potisnemo glavo čim bolj nazaj, tako da gledata nosnici kvišku. Spodnjo čeljust mu potegnemo čez zgornjo in jo z roko obdržimo v tem položaju, obenem pa mu s palcem iste roke zamažimo usta, da mu ne uhačaj erak. Z drugo roko ga držimo za čelo. Tedaj globoko zajamemo sapo in energično vpihujemo erak skozi nos (ali usta). Pri tem moramo paziti, da se prsni koš razširi, kar pomeni, da je erak prišel v pljuča. V nasprotnem primeru pa moramo poskušati oviro v žrelu, popraviti položaj ali vpihiti erak močneje. Vpihujemo močno in enakomerno (12-16 krat v minuti, enkrat usahki 4-5 sekund) in nadaljnji dokler ne bo ponesrečenec sam zadihal ali dokler ne bo zdravnik ugotovil njegove smrti.

Ce zasumimo, da ima ponesrečenec zlomljeno hrbtenico, ga rustimo pri miru. Poškodba hrbtenice mozga pomeni trajno invalidnost.

Za hujše poškodbe na glavi, o prsu in trebuhu obstajajo posebni položaji - v katerih ponesrečenec manj krvavi in ne čuti tako velikih bolečin. Tako moramo pri globoki rani na glavi postaviti ranjenca v vodoravni položaj na hrbtu z nekoliko dvignjeno glavo; če je nezavestnega mu glavo obrnimo v stran. Ponesrečenec z globoko rano na ožrnju naj napol sedi. Pri takih ranah je zelo velika nevarnost obilne krvavitve. Neradko prehaja skozi luknjo v prsni steni tudi erak: v tem primeru moramo luknjo zamažiti s kosom najlona ali drugega nepropustnega materiala, v stik z rano pa lahko pride samo plast sterilne gaze.

Bolnik s hujšo poškodbo trebušne stene mora ležati z dvignjenim zgornjim, pripogibeno in položimo mu tudi noge, da bo trebušna stena manj napeta. Rano sterilno pokrijemo. Če iz nje silijo čreva, jih nikar ne potiskajmo nazaj v trebušno votlino, ampak vse samo sterilno pokrijemo in poskrbimo za čim hitrejši prevoz v bolnišnico. Tak bolnik ne sme piti, smemo mu le vlažiti usta z mokro tkanino.

Kdor ima zlomljeno kost lahko izgubi tudi velike količine krvi. Poleg tega so ob prelomu lahko poškodovana tudi druga tkiva. Zato bomo zelo oprezní in ne premikali moakega bolnika, ne da bi mu prejevali v dešičkami ali kakim drugim trdnim predmetom imobilizirali zlomljeno udano. Če je kost prebodla kožo, moramo rano samo sterilno pokriti. Zlomljenih udov pa nikakor ne vtrigajobimo.

Hujše krvavitve moramo čimprej zaustaviti. To storimo s pritiskom zle ob kost (pri arterialnih krvavitvah - kjer je mogoče), s tesno obvezo ali s pritiskom gmeto gaze na rano. Če imamo še dodatne sterilne instrumente, lahko nadomestimo sterilno gazo globoko v velike rane, naša glavna skrb pa naj bo, da si, če je le mogoče, umijemo roke.

Ce je ponesrečenec izgubil mnogo krvi in mu vreti nevarnost šoka, na leži z glavo nize od trupa. Pri tem mu lahko dvignemo roke, a prednesne noge, da odteče kri v glavo.

Ponesrečenca, ki ga lahko premikamo, odnesemo čimprej v bolnico, pri hujših poškodbah (zlomljena hrbtenica, notranja krvavitev, zlom lobanjskega dna ipd.) pa je potrebno potreben prevoz z rešilnim atomom.

Tile podatki naj bi nam pomagali, da ne izgubimo pameti pri večini hujših nesreč. Seveda pa moramo biti ob vsakodnevnih malih nezgodah, praskah, opeklinah ipd. prav tako pozorni pred okužbami. Pomni-mo pa, da bomo storili še važnejše delo z usakdanjim prizadevanjem, da sebe in druge okoli nas obnarujemo nesreč.

GAMS

ŠAHOVSKA PANORAMA

V Manili se je končal medconski šahovski turnir za svetovno prvenstvo. Na turnirju je sodelovalo 20 šahistov iz 15 držav. Med njimi je bilo 17 vелеmojstrov in trije mednarodni mojstri. Po zanimivih enosmernih borbah je zmagal brazilski vелеmojster Meckling, ki je v 19. kolih zbral 13 točk. Tako je Meckling ponovil uspeh izpred treh let, ko je zmagal na medconskem turnirju v Petropolisu. Za zmago je Brazilce dobil 12.000 švicarskih frankov. Poleg njega sta se na kandidatske dvoboje uvrstila še Polugajevski (SZ) in Hort (Češkoslovaška), ki sta za zmagovalcem zaostala pol točke in si razdelila drugo in tretje mesto. Od favoritov je Ljubovjevič (Jug.) delil 5. in 6. mesto in ni uspel tudi v drugem poizkusu, da se uvrsti na kandidatske dvoboje. Še slabše se je godilo bivšemu svetovnemu prvaku Spasskemu, ki je delil 10. do 13. mesto, vendar pa je edini uspel premagati zmagovalca turnirja. Za prijetno presenečenje je poskrbel mladi sovjetski vелеmojster Genadij Českovski, ki je bil četrti in edini italijanski vелеmojster Mariotti, ki je zbral 10 točk in v družbi s štirimi vелеmojstri delil 10. do 13. mesta.

Končna lestvica medconskega turnirja v Manili:

1. Meckling (Brazilija) 13
2. Polugajevski (SZ) 12,5
3. Hort (Češkoslovaška) 12,5
4. Českovski (SZ) 12
5. Ljubovjevič (Jug.) 11,5
6. Ribly (Madžarska) 11,5
7. Balasov (SZ) 10,5
8. Panno (Argentina) 10,5
9. Kavalek (ZDA) 10,5
10. Spassky (SZ) 10
11. Mariotti (Italija) 10
12. Gheorghiu (Romunija) 10
13. Uhlmann (NDR) 9
14. Qinteros (Argentina) 9
15. Browne (ZDA) 8,5
16. Torre (Filipini) 7
17. Byasas (Kanada) 6
18. Harandi (Iran) 5
19. Tan (Singapur) 5
20. Pachman (ZRN) 5

Komentirana partija pa najbolje predstavi zmagovalca medconskega turnirja v Manili.

MANILA 1976

ČESKOVSKI — MECKLING
Švicljska obramba

1. e4 e5 2. Sf3 d6 3. d4 d4 4. Sd4: Sf6 5. Sc3 a6 6. Le3

V Najdorfovi varianti sicilijanke je Českovski izbral manj raziskano potezo in se tako izognil znanim potezam, ki nastanejo po 6. Lg5, 6. Lc4, 6. Le2 in 6. f4. Ta zadnji črni odnosi kriko še nima dosti privržencev in pomeni pravo osvoboditev te popularne variante.

6. ... e5 7. Sf3
Po 7. Sf3 Le6 8. Le2 Le7 bi partija prešla v varianto, ki sta jo večkrat igrala KARPOV in POLUGAJEVSKI v kandidatskih dvobojih.

Za potezo 6. Le3 je zanimiva partija BELJAVSKI — STEAN Moskva 1975 v kateri je sledilo: 6. ... Sb7 7. Le2 e6 8. O-O b5 9. a4 b4 10. Sc6 Dc7 11. Sb4: d5 12. Dd4 Lc5 13. Sb5d5 14. Sd5: Sd5 15. Dg7:

34. ... Ld6!
Poteza, ki preprečuje po menjavu potezo f4.

35. g4 g4 36. Lg1 Sg5 37. Lf2 Sf3:
Meckling se pobira plodove svoje-ga dela. Kmet f3 in h3 sta že postala njegov plen.

38. h4 Sg5 39. Kd3 in potezo pred časovno kontrolo je beli prekoracil za razmišljanje.

Zanimiva varianta bi nastala po 38. ... Lb4: 40. Lh4: Sh3: 41. Lf6: Sf2+ 42. Kc4 Se4-. V nadaljevanju 39. ... Sh3: 40. Lh4: Sg5 pa bi ostal Meckling za kmetu močnejši, vendar bi bila realizacija te prednosti zelo težka, saj se je material že zrediciral.

Ugotovitve ob turnirju v PEVMI

Rudi Pavšič zmagovalac - Turnir je bil na zadovoljni tehnični ravni

Komentar: SILVO KOVAC

SAH

SAHOVSKI MOZAIK

MANILA, 17. — Po končanem medconskem turnirju so vелеmojstri Browne (ZDA), Ljubovjevič (Jug.) in Torre (Filipini) ostali v filipinskem glavnem mestu in se bodo skupaj s svetovnim šahovskim prvakom A. Nikolajevim Karpovom pomerili na dvodnevni turnirju četverice.

BIEL, 17. — V tem švicarskem mestu je prišel medconski turnir na katerem je med dvajsetimi šahisti 14 vелеmojstrov in 6 mednarodnih mojstrov. Med glavnimi favoriti za tri kandidatske mesta so Portsch (Madžarska), trije bivši svetovni prvaki: Petrosjan, Smislov in Talj, Geller (vsj SZ), Hübner (NDR), Larsen (Danska) in Smejkal (CSSR).

Edini jugoslovanski predstavnik je vелеmojster Aleksander Matanović, kateremu kot sekundant pomaga slovenski vелеmojster Bruno Parno.

Zanimivo je, da to njihovo prijateljstvo traje že od leta 1959 ko je Matanović spremljal Parno na mladinskih svetovnih prvenstvih.

AMSTERDAM, 17. — Na tradicionalnem IBM turnirju so odigrali že pet kol. V vodstvu sta nepričakovano dva mlada igralca Farago (Madžar.) in Miles (Anglija), ki sta osvojila 3,5 točke. Med 16 udeleženci so tudi trije jugoslovani: Kurajica, Ivkov in Velimirovič, ki pa so na startu doživeli pravo katastrofo.

Ivkov in Kurajica imata 50 odst. možnih točk, Velimirovič pa se v točko in pol predzadnji. Glavni favoriti Korčoj (SZ) se ni pokazal vrhunske forme.

TRST, 17. — Tržaški pokrajinski odbor v okviru italijanskega rekreativno - kulturnega združenja organizira v sklopu festivala Unità mednarodni moštveni hitopotezni šahovski turnir, ki bo jutri, 18. julija, na prostoru tržaškega vselej-ma, s pričetkom ob 10. uri po italijanskem času (ob 9. uri po jug. času). Prireditelji so na turnir povabili štir

PO PRIMORSKIH EMIGRANTSKIH KOLOVOZIH - DRUGI DEL

Izredno pomemben prispevek Ivana Regenta organizaciji

Predsedstvo emigrantske organizacije prevzame goriški javni delavec Avgust Kozman

IV. Z ustanavljanjem krajevnih organizacij ni bilo težav. Naši ljudje so čutili potrebo po združevanju in organizacije so rasle. Ko smo zbrali iz določenega kraja v državi vsaj tri prijavnice v članstvo, smo pristopili k ustanavljanju krajevne organizacije, sicer pa poverjenosti. Prve organizacije so vzniknile v Sloveniji, posebej v bližnji in daljni okolici Ljubljane. Tod so nam bili najjažje dostopni kraji. Tako so nastale organizacije Orjema v Kočevju (A. Stofla, A. Čokova, J. Kumer), v Trbovljah (učitelj A. Sligoj), v Laskem (učitelj M. Bratuž), Kamniku (A. Vadnal), v Kranju (D. Žerjal), Gorenji vasi v Poljanski dolini (dr. M. Gregorčič in učitelj J. Krapš), Starem trgu pri Ložu (učitelj J. Mercina), v Ljubljani, kjer jo je vodil glavni odbor v tistem času. Iz svoje razboljene notranjosti, v katero je prodrl z vso moralno zbranostjo in ki zdaj preživlja strahote evropske katastrofe, se mu porajajo z magično lučjo osvetljene vizije, ki so polne spokorne misli in tolažbe za veliko trpljenje: vizije in slutnje o Našem velikem jutru. To je duh njegovih vročinskih vojnih sanj. In knjiga teh sanj je edini umotvor njegove zadnje orientacije. Z njo se je zaključila njegova umetniška in življenjska pot. Konec leta 1917 je knjigo izročil javnosti, nakar je napisal še nekaj krajsih sestavkov, katerih se z blede svetlobo svetlikajo zlasti njegove smrtne slutnje. Te so se uresničile konec naslednjega leta, kmalu po zaključku svetovne vojne, po razpadu Avstrije in po proglasitvi države Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Tri Cankarjeve orientacije

(Nadaljevanje s 5. strani)

Kakor se je ta njegova zadnja orientacija razlikovala od prve in druge, pa jo z obema več čustvo dolžnosti za službo življenju, za službo narodu, čustvo, ki ga je vodilo v boj zoper strašno duševno uboštvo našega sveta, ga po vrnitvi v domovino navedlo na blažje odnose do našega življenja in mu končno razsvetlilo pot v kravem mraku svetovne vojne.

AUTORALLY PAHOR GIORGIO

Ulica Zonta 3/a, tel. 69-250



- Nadomestni deli za: fiat, austin, renault, peugeot, ford, volkswagen, nsu, opel
- Oprema za rally
- Gume: Michelin, Uniroyal, Kleber, Dunlop.
- Originalni nadomestni deli: Lucas, Marelli, Ferodo, Abarth, VDO.

V letu 1928 smo že imeli toliko krajevnih organizacij, da bi bili lahko sklicali prvi ali ustanovni glavni zbor in tako dal organizaciji glavo, vodstvo in perspektivo. Toda skile zbora so zavirala nepotrjena pravila osrednje organizacije ali zveze. Vtem ko so bile težave z osrednjimi pravili, pa s pravili krajevnih organizacij ni bilo nobenih problemov. Lokalne oblasti so jih brez zaprek potrjevale, ne da bi videli v tem kakšno nevarnost za državo. Seveda so bila ta pravila sestavljena po kopitu obstoječih prosvetnih in drugih društev. Tudi v vodstvih krajevnih organizacij niso lokalne oblasti vdele prevratnikov. Drugače je bilo s pravili glavnega odbora. V tem primeru je šlo za vsedržno organizacijo. Poleg tega pa so sedeli v pripravljalnem odboru ljudje, ki oblastem niso bili pri srcu. Ta odnos se je po vsej verjetnosti še poslabšal, ko se je organizaciji v Ljubljani priključil še Ivan Regent in postal njen zelo aktiven član. Krajevne organizacije so formalno živle samostojno življenje in kar uspešno razvijale svoje delo.

V življenju osrednje emigrantske organizacije smo v letu 1928 doživeli dva pomembna dogodka. Prvi se je nanašal na osebno spremembo v samem vrhu organizacije. Iz Gorice je prispel v emigracijo znani goriški javni kulturni delavec Avgust Kozman. Z družino se je nastanil v Ljubljani in na Taboru odprl svojo mizarso delavnico. Menili smo, da bi bil primeren in zelo posrečen predsednik glavnega odbora. Stal je na svojih lastnih nogah in bil neodvisen od državne uprave. Seveda je prinesel v emigracijo tudi potrebno politično legitimacijo za tako mesto. Kot tak bi lažje zastopal organizacijo pred oblastjo in morda tudi dosegel skorajšnjo oblastno potrditev njenih pravil. Soglasno smo mu ponudili mesto predsednika, kar je tudi sprejel. Dotedanji predsednik Fran Venturini se je brez obnavljanja umaknil iz glavnega odbora, ostal pa je še dalje delaven član organizacije.

Lado Božič (Nadaljevanje sledi)

Drugi velik dogodek za organizacijo pa je bil prihod tržaškega političnega delavca in revolucionarja Ivana Regenta. Za emigrantsko organizacijo je bil velika pridobitev. Vabilu na sodelovanje se je Ivan Regent takoj odzval in ostal zvest organizaciji vse do svojega odhoda iz Jugoslavije. Na Regenta sem se posebno navezal jaz kot tajnik Orjema. Postal sem tako rekoč stalni gost v njegovem bivališču v hotelu Tratnik na Šentpetrski ulici, kjer se je začasn nastanil. V njem sem dobil odličnega voditelja in učitelja, ne da bi se tega sploh zavedal. Vestno sem ga poslušal in jemal resno vsako njegovo besedo. Njegova gledanja na reševanje primorskega problema in emigrantskih vprašanj so bila zame nekaj popolnoma novega in ven-

POŽAR ARTEMIO

TRST - Ul. Boccaccio 3
Telefon 414161

TOVORNI PREVOZI

v vse kraje, tudi v inozemstvo

SPLOŠNA OPREMA

Korsic

od obrtniških izkušenj v trgovinsko dejavnost

- SERIJSKO POHIŠTVO
- POHIŠTVO PO MERI
- PREUREĐITVE
- POHIŠTVO ZA TERASE IN VRTOVE

TRST, Ul. S. Cilino 38 (pri cerkvi sv. Ivana), tel. 54-390

sreže pražena kava = prihranek

Sreže pražena kava pomeni prihranek, ker da več škodljivih okusne in dišeče kave.

CREMCAFFÈ praži kavo esak dan in je sproti esak dan dostavlja

CREMCAFFÈ Vam daje vedno vse najhjalše

Cremcaffè

PRIMO ROVIS

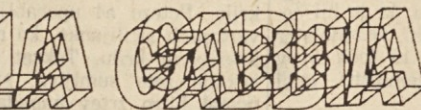
PAZARNJA: UL. PIGAFETTA 6/1 - Tel. 820.747 - Industrijske cone

PUNTO FRANCO VECCHIO Skladišče 10 - Tel. 29.210

DEGUSTACIJA: IRG CARLO GOLDONI 10 - Telefoni 793.735 - 750.575



ZERIAL



KVALITETNA OPREMA IN DARILA

TRST - DREVORED XX SETTEMBRA 36 - TEL. 79.39.10

dopust od 26.7 do 9.8



Nedelja, 18. julija 1976

ITALIJANSKA TELEVIIZIJA

Prvi kanal

11.00 Maša
12.15 Nabožna oddaja
12.55 Kmetijska oddaja
12.55 Risani filmi
13.25 Vremenska slika
13.30 DNEVNIK
14.00 V evroviziji Tenis - Davisov pokal
ITALIJA — ŠVEDSKA
18.30 Program za mladino: Simpatični, hitavi Braccio di Ferro, risani filmi
18.35 Prigode v gorah
18.35 Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.45 Toma, televizij
21.40 Športna nedelja
22.20 Glasbena srečanja: Tullio De Prisco
22.50 Napoved programa za prihodnje dni
Ob zaključku DNEVNIK in Vremenska slika

Drugi kanal

14.00 Športno popoldne
V evroviziji: Tour de France
18.30 Napoved programa za prihodnje dni
18.40 Poklon Geršwinu
19.50 DNEVNIK 2 — ODPRTI STUDIO, šport
20.45 Bim - Bum - Bam, glasbena oddaja
21.40 DNEVNIK 2 — ZADNJE VESTI
22.00 Il camaleonte, po povesti A. Čehova
22.30 V povezavi s satelitom: Montreal
Olimpijske igre

JUGOSLOVANSKA TELEVIIZIJA

Ljubljana

10.15 Za nedeljsko dobro jutro: Naši zbori — Jesenice
11.00 H. de Balzac: Teta Liza, dramska nadaljevalka
11.45 Otroška matineja: Catch Candy, lutke
12.30 Kmetijska oddaja
16.35 Iger brez meja, oddaja v evroviziji
18.00 Morda vas zanima: Brata Bojović
18.30 Okrogli svet
18.45 POROČILA
18.50 Robinzonka, češki celovečerni film
20.30 DNEVNIK
20.50 Tedenski gospodarski komentar
21.00 S. Karanović: Na vrat na nos, nadaljevalka TV Beograd
22.00 Skrivnostni Jadriani: Mreža
22.30 DNEVNIK
22.50 Montreal: Olimpijske igre, prenos

Koper — barvna

16.55 Olimpijske igre: Kosarka - Jugoslavija — Portoriko
20.30 Otroški kotiček: Veseli gusarji Otoka zakladov
21.00 Kanal 27 — informativna oddaja
21.15 Vaba za moške, kriminalka
22.50 14 let slovenske popevke, glasbena oddaja
23.20 Olimpijske igre, prenos iz Montreala

Ponedeljek, 19. julija 1976

ITALIJANSKA TELEVIIZIJA

Prvi kanal

13.00 Poljudna znanost: Olimpijske igre
13.25 Vremenska slika
13.30 DNEVNIK
18.30 Program za mladino: Tedenska oddaja za mladino «Prostor»
19.25 Koprivno seme, iz knjige Paula Wagnerja
Mama, prvo nadaljevanje Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.45 CUDOVITI VIR, film
22.40 Filmske premiere
22.40 DNEVNIK
in Vremenska slika

Drugi kanal

12.00 Olimpijske igre
13.30 V povezavi s satelitom: Olimpijske igre
18.30 RUBRIKE DNEVNIKA 2
13.25 Vremenska slika
20.00 DNEVNIK 2 — ODPRTI STUDIO
20.45 Jekyll, tretje nadaljevanje
21.50 DNEVNIK 2 — DRUGA IZDAJA
22.00 V povezavi s satelitom: Olimpijske igre
23.00 DNEVNIK 2 — ZADNJE VESTI
23.10 V povezavi s satelitom: Olimpijske igre

JUGOSLOVANSKA TELEVIIZIJA

Ljubljana

16.10 Filmski pregled z olimpijskih iger, posnetek

TRST A

8.15, 13.15, 14.15 Poročila; 8.05 Slovenski motivi; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 9.45 Franz Schubert: Sonata v a molu za violončelo in klavir; 10.15 Poslušali boste; 11.15 Mladinski oder: «Prigode Huckleberryja Finna»; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Glasbena skrinja; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Nedeljski vestnik; 15.30 «Orliček», drama Edmonda Rostanda; 17.00 Olimpijske igre.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 21.30 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 6.30 Jutranja glasba; 8.30 Jutranji spored; 9.30 Plošče; 10.10 Z nami je...; 10.15 Glasbeni portret; 10.30 Zvoki in ritmi; 10.45 Festivalbar; 11.00 Glasba in nasveti; 12.10 Glasba po željah; 14.00 Plošče; 14.45 Najlepše pesmi poletja; 15.45 Orkester Baiaardi; 16.00 Koncert na Candy, lutke
12.30 Kmetijska oddaja
16.35 Iger brez meja, oddaja v evroviziji
18.00 Morda vas zanima: Brata Bojović
18.30 Okrogli svet
18.45 POROČILA
18.50 Robinzonka, češki celovečerni film
20.30 DNEVNIK
20.50 Tedenski gospodarski komentar
21.00 S. Karanović: Na vrat na nos, nadaljevalka TV Beograd
22.00 Skrivnostni Jadriani: Mreža
22.30 DNEVNIK
22.50 Montreal: Olimpijske igre, prenos

Jugoslovanska televizija od 20. do 24. julija 1976

TOREK, 20. julija

16.20 Filmski pregled olimpijskih iger; 18.55 Obzornik; 19.10 Morda vas zanima: Bojan Adamič; 19.45 Narodna glasba; 20.30 Dnevnik; 21.00 Pogovor...; 21.55 H. Spring; Zanikrni tiger, nadaljevalka; 22.45 Poročila; 22.50 Montreal: Olimpijske igre.

KOPRSKA BARVNA TV

18.00 Montreal: Olimpijske igre; 20.30 Odprta meja; 21.00 Otroški kotiček; 21.15 Dnevnik; 21.35 Čudna nedelja, film; 23.00 Montreal: Olimpijske igre.

SREDA, 21. julija

16.20 Filmski pregled z olimpijskih iger; 18.55 Obzornik; 19.10 Naloga je opravljena; 19.45 Spomenik Dražgoški bitki, dokumentarec; 20.05 Kam in kako na odli; 20.15 Risanka; 20.30 Dnevnik; 21.00 Film tedna: Na suhi zemlji; 22.10 Montreal: Olimpijske igre.

KOPRSKA BARVNA TV

18.30 Montreal: Olimpijske igre; 21.00 Otroški kotiček; 21.15 Dnevnik; 21.35 Čudna nedelja, film; 23.00 Montreal: Olimpijske igre.

ČETRTEK, 22. julija

10.40 Poročila; 10.45 Proslava 35-letnice vstaje slovenskega naroda; 12.15 Po poteh spominov, mladinske oddaja; 12.45 Srečni metulj, otroška oddaja; 13.30 Montreal: Filmski pregled olimpijskih iger; 17.20 Obzornik; 17.40 Pričevanja; 18.20 Tri četrtine sonca, film; 19.55 Partizanski samospeli; Lirična koračnica; 20.15 Risanka; 20.30 Dnevnik; 21.00 A. Konic;

18.45 Obzornik
19.00 Štirje fantje in pes, mladinska oddaja
19.35 Odločamo
19.45 Mladi za mlade
20.30 DNEVNIK
21.00 V. Nazor: «Siora Nicoleta», drama
22.10 Kulturne diagonal
22.40 DNEVNIK
23.00 Montreal: Olimpijske igre
Veslanje, telovadba, boks in plavanje

Koper — barvna

18.30 Olimpijske igre
20.50 Otroški kotiček
21.15 DNEVNIK
21.35 Plavanje, dokumentarna oddaja
22.00 Prodali so jih milijon, glasbena oddaja
22.45 Plesni večer: Jazz balet Ljubljana
23.00 Olimpijske igre

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 22.45 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Čopidine z vami; 13.30 Glasba po željah; 18.15 in 20.00 Glasbena medigra; 18.30 V vsakogar tonu; 19.10 Orlovnik za vsakogar; 19.22 Jazz; 20.35 Slovenski razgledi; 22.15 Glasba za lahko noč.

KOPER

6.30, 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 14.30, 17.00, 21.30, 22.30 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Morje in pomorstvo; 8.40 Jutranje popevke; 9.30 Plošče; 10.10 Z nami je...; 10.45 Festivalbar; 11.00 Glasba in nasveti; 11.45 Ansambli; 12.05 Glasba po željah; 14.35 Pi-smo iz...; 15.15 La Vera Roma-ga folk; 15.30 Juke box; 16.00 Orkestri, glasba in popevke; 16.45 Operne averture; 18.00 Športni pregled; 18.15 Mosaiki ritmov; 18.30 Primorski dnevnik; 19.00 Glasbeni cocktail; 19.35 Iz zborovske arhiva; 20.30 Pop glasba; 21.00 Orkestri; 21.35 Rock glasba; 23.45 Pop in jazz glasba.

Najvažnejši dan v življenju: 22.05 Jugoslavija v vojni, prvi del; 23.05 Dnevnik; 23.20 Montreal: Olimpijske igre.

KOPRSKA BARVNA TV
18.30 Olimpijske igre; 21.00 O-troski kotiček; 21.15 Dnevnik; 21.35 Deveti krog, celovečerni film; 23.00 Olimpijske igre.

PETEK, 23. julija

16.20 Filmski pregled z olimpijskih iger; 18.55 Obzornik; 19.10 Catch Kandy, film; 19.40 Rock koncert; Bijelu Dugme; 20.30 Dnevnik; 20.55 Tedenski notranje-politični komentar; 21.05 Kapitan Mikulami, nadaljevalka; 21.40 Ruanda, dokumentarna oddaja; 22.10 Montreal: Olimpijske igre.

KOPRSKA BARVNA TV

17.30 Olimpijske igre; 21.00 O-troski kotiček; 21.15 Dnevnik; 21.35 Vsi grehi tega sveta, celovečerni film; 23.00 Montreal: Olimpijske igre.

SOBOTA, 24. julija

14.00 Montreal: filmski pregled olimpijskih iger; 18.45 Obzornik; 19.05 Disnejev svet «Slepi potnik Hektora»; 19.55 Kontaktna oddaja; 20.15 Risanka; 20.30 Dnevnik; 20.50 Tedenski zunanje-politični komentar; 21.00 Montreal: Olimpijske igre; 23.10 Prodali so jih milijon; 23.55 Dnevnik; 24.10 Montreal: Olimpijske igre.

KOPRSKA BARVNA TV

17.30 Montreal: Olimpijske igre; 20.30 Otroški kotiček; 21.15 Dnevnik; 21.30 Montreal: Olimpijske igre.

le 34 mož iz 1. in 3. čete, nekaj vezistov z radijsko postajo, načelnikom štaba Srečkom Vičicom in pomočnikom bataljonskega političnega komisarja Vincencom Lukanom-Emilom.

SOVRAZNIKOV NAPAD NA BATALJONSKO TABORIŠČE PRI MASUNU IN BATALJONOV NAPAD NA ČETNIKE NA BACU

Povedali smo že, da je večina borcev 1. in 3. čete od-potovala z delom bataljonskega štaba 6. februarja po obleko in obutev v Cabar. Intendanti pa so jim prihranili del poti, ker so pripeljali obleko v Prezid. Tu so se 8. februarja vsi borci preoblekli in preobleli ter se pripravili za povratek proti Pivki. Ker pa so 8. in 9. februarja prodirale domobranske kolone z Rakeka in iz Cerknice proti Loški dolini in Loškemu potoku, so se borci 4. bataljona na prošnjo komande notranjskega vojnega področja pridružili obrambi. Zavzeli so položaje na sektorju Prezid-Babno polje ter ostali tam do 12. februarja.

Medtem ko je bila večina bataljona v Prezidu, del pa na pohodu k IX. korpusu, so nedeljeve četniki in Nemci izsledili ter napadli bataljonsko taborišče, ki je bilo sicer dobro skrito v gozdu Palez, na parceli Analije Brumen iz Knežaka, med kotami 1096 na severozahodu, 1184 (Gomila) na jugovzhodu in 1131 (Krulcev laz) na jugozahodu in oddaljeno kakšna 2 km jugovzhodno od Mašuna. Taborišče je bilo zavarovano z dvema stražarskima mestoma in krožno patruljo, podnevi pa tudi z izvidnico na Planini (nadmorska višina 1140), jugozahodno od kote 1131 (Krulcev laz). Dne 8. februarja zjutraj je bilo v taborišču 34 borcev in oficirjev iz 1. in 3. čete, vezisti z radijsko postajo in del štaba z načelnikom Srečkom Vičicom ter pomočnikom političnega komisarja Vincencom Lukanom-Emilom.

(Nadaljevanje sledi)

Konec januarju je pomočniku bataljonskega intendanta Ivanu Gustinčiču z velikimi težavami še uspelo nakupiti z boni 200 kg soli, 3.000 kg moke, 20 kg papirja in nekaj kg tobaka. Poostrena straža pripadnikov 1. srbskega protovoljskega korpusa na prehodih ob progi St. Peter-Ilirska Bistrica in četnikov na Gornji Pivki pa je skoraj onemogočala nočne prevoze in tudi prenose hrane ter drugih materialov iz Brkinov na Pivko. Zato je štab 4. bataljona prve dni februarja ocenil, da bi bilo preveč tvegano ugoditi prošnji Franca Derencina, pomožnega nabavnega referenta intendature VII. korpusa, ki ga je 30. januarja prošl, naj mu pošlje borce in mule, da bi prenesli z Ostrožnega brda na Pivko 500 kg soli, 400 kg blaga za obleke in 100 kg raznih drugih potrebščin za štab VII. korpusa.

Zdravstvene in higienske razmere so bile v bataljoni-ovih enotah zaradi pomanjkanja perila, vode in mila na Pivki komaj še znošne, medtem ko so bile v Brkinih nekoliko boljše. Borce je napadala srbečica, uši pa v takšnih razmerah skorajda ni bilo mogoče zatreti. Te živalice pa so bile prav tedaj zelo nevarne, ker se je bila pojavila januarja 1945 med četniki in nedeljevcem na območju Ilirske

Bistrice epidemija pegastega tifusa, ki je ogrožal tudi zdravje prebivalcev in borcev. Nevarnost je bila še večja zato, ker so četniki prehodili vse vasi in gozdove ter so bili borci izčrpani, prezeblji, slabo obuti in slabo hranjeni, bat-aljlon pa ni imel zdravnikov. Preveliki fizični napori so nekatere izčrpal do onemoglosti. Mnogo starejših borcev je zbolelo zaradi ne povsem ozdravljenih prejšnjih bolezni, nekaterim pa so se odprle komaj zaceljene rane. V takšnih razmerah so se posamezniki zaradi dejanskih ali namišljenih obolenj tudi izmikali iz enot, da bi najhujše zimske dneve preživeli «na toplem» in se z nastopom lepšega vremen-a vrnili.

Nazville surovim življenjskim razmeram in stalni življenjski nevarnosti je večina borcev vztrajala v kruti vojni s ponosom, z zavidanja vredno borbenostjo in pripravljenostjo na najhujše žrtve, pri čemer ni bilo opaziti nobene razlike med Brkini, Istrani, Dolenjci itd. To je utegovilo tudi štab bataljona, ko je 5. februarja v poročilu štabu 30. divizije zapisal, da je bojna morala borcev «precej na višku». Bojna aktivnost bataljonovih enot februarja 1945 zaradi opisanih razlogov sicer ni dosegla svoje polne zmogljivosti, vendar je bila kljub vsemu zadovoljiva za tedanje razmere. Saj je bilo treba pred vsako akcijo proti sovražniku, ki ga sicer ni bilo težko najti in napasti, temeljito premisliti, kako se potem izogniti njegovemu zasledovanju z močnimi silami z več strani in obvarovati živo silo.

Podreditev bataljona IX. korpusa je prva pozdravila z bojno akcijo skupina 10 borcev iz 4 čete, ko je 31. januarja pod poveljstvom četnega komandirja Karla Veneta iz zasede napadla na cesti Reka-Trst, med Markovščino in Materijo, 3 nemške osebe in 3 tovorne avtomobile, pri čemer sta bila 2 nemška vojaka ubita, 2 pa ranjena. Akcija je močno odjeknila med prebivalci Brkinov.

Konec januarja so šli v akcijo tudi bataljonski mi-

nerji, da bi iztirili sovražnikove transportne vlake in mu razbili progo ter onemogočili promet. Naloga pa niso mogli uspešno opraviti, ker so jim zapadli sneg, zamrznjena tla in pogoste sovražnikove kontrole onemogočili, da bi neopazno zakopali mine pod pragove in tračnice.

Nemci pa so na napad na cesti in poskus miniranja železnice odgovorili 2. februarja ob 17. uri z napadom na Barko. Tja je najprej vdrlo 64 vojakov iz Divače. Obkolili so vas in čakali na partizane vso noč. Naslednje jutro pa jim je prispelo na pomoč še 100 vojakov, nato so temeljito preiskovali hiše. In čeprav niso ničesar našli, so ostali v zasedi do noči.

Tudi tisti borci drugih bataljonovih čet, ki so bili vsaj zasilno obuti in opremljeni, niso posedali v taborišču, temveč so bili čez mero zaposleni z varovanjem taborišča, prenosu hrane, papirja, zdravil in drugih potrebščin za enote VII. korpusa, glavni štab ter ustanove slovenskega političnega vodstva s Pivke na Notranjsko, ker so bili tedaj prevozi zaradi zapadlega snega onemogočeni. Zahteve za prenose